

Berichten Buitenland

Voor de Nederlandse agribusiness | jaargang 31, nummer 1/2, januari/februari 2005

- Koreaanse overheid steunt biologische teelt
- Poolse levensmiddelenmarkt in kaart
- Verschuivingen in de melkveehouderij VS

Deze maand in

Berichten Buitenland

Koreaanse overheid steunt biologische teelt

Productie biologisch voedsel sterk gegroeid

Colofon

Berichten Buitenland is een uitgave van de directie Industrie en Handel van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Deze publicatie is bestemd voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven, met als doel informatie te verstrekken over ontwikkelingen op agrarisch handelsgebied, buitenlandse markten, kwaliteit- en etiketteringvoorschriften, wetgeving, landbouwprojecten, handelsbemiddeling, enz.

De berichtgeving van dit blad komt mede tot stand met medewerking van de landbouwraden die zijn verbonden aan de Nederlandse ambassades in het buitenland en de beleidsmedewerkers van de directie Industrie en Handel.

Berichten Buitenland wordt gedrukt op een chloorarme papiersoort, in een inktbesparend FM-raster en wordt verzonden in recycleerbare sealbags.

Uitgever:

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Industrie en Handel
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.minlnv.nl/agribusiness

Redactieadres:

Redactie Berichten Buitenland
t.a.v. Mevrouw I. Korving
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
E-mail: i.korving@minlnv.nl

Informatie en abonnementen:

Voor informatie over artikelen of een (gratis) abonnement op *Berichten Buitenland* kunt u contact opnemen met de heer J.J.M. Verbeek,
Tel.: +31 (0)70 - 378 40 64
Fax: +31 (0)70 - 378 61 23
E-mail: j.j.m.verbeek@minlnv.nl

Productie:

Exxion Communicatie

Coverfoto:

Supermarkt Warschau

ISSN 0920 - 0975

Het overnemen of vermenigvuldigen van artikelen uit *Berichten Buitenland* is alleen toegestaan met bronvermelding.

N.B. Zoals gebruikelijk bij handelsbemiddeling, wordt alle informatie verstrekt buiten de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

4 Kort graag...

5 Vriesverse rozen uit Afrika

7 Link bekeken

22 Laatste nieuws

24 LNV-bureaus in het buitenland

26 Activiteitenkalender

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Het primaire doel van de directie I&H is het bevorderen van duurzame en vitale agroketens, alsmede het bijdragen aan een duurzame internationale concurrentiepositie van het Nederlandse agrobédrijfsleven. Dit zijn tevens de vier kernbegrippen van het werkerrein van de directie I&H. Onder *duurzame* wordt verstaan: maatschappelijk verantwoord

conform de drie P-gedachte (Profit, People en Planet). *Vitale* houdt in dat wordt gestreefd naar versterking van de internationale concurrentiekracht. Uit *agro* blijkt dat de focus ligt op de landbouw- en voedingssector. *Ketens* verwijst naar een perspectief dat de gehele agrofood-kolom omvat, te weten van primaire sector tot aan de consument.

Levensmiddelenmarkt Polen in kaart

Recent rapport

Verschuivingen in melkveehouderij VS

Bedrijfstak onder de loep

14 Korte berichten uit het buitenland

Afrika

- 14 Kenia**
Tuinbouw
- 14 Marokko**
Tuinbouwbeurs

Amerika

- 14 Argentinië**
Biotechnologie
- 14 Brazilië**
Zuivel, Sinaasappelsap, Aardappels
- 15 Canada**
Voedingsmiddelen
- 15 Mexico**
Investeringsmogelijkheden, fruit- en groente-export
- 15 Verenigde Staten**
Tomaten en paprika's, Genetisch gemodificeerde gewassen,
Voedingsregels, Beveiliging zeevracht,
Gewasbeschermingsmiddelen, Bioterrorisme,
Voedselveiligheid

Azië

- 17 China**
SHIDOC, PSOM
- 17 India**
Agro- en voedseltechnologie, Warenwet
- 17 Japan**
Knelpunten, Paprika

Europese Unie

- 18 Baltische Staten / Finland/Zweden**
Supermarkten
- 18 België**
Witlof, Case New Holland
- 19 Duitsland**
Etikettering
- 19 Frankrijk**
Zaaizaden en uitgangsmateriaal, nieuwe minister
- 20 Ierland**
Veetransport
- 20 Spanje**
Biologische vereniging, Etikettering, Aquacultuur, Tuinbouw
- 21 Turkije**
Tariefquota, Pluimvee
- 21 Verenigd Koninkrijk**
Voedingsmiddelen, Koffie

Groentemarkt in Korea

Koreaanse overheid steunt biologische teelt

Ruim dertig jaar geleden werd er in Korea voor het eerst biologisch geboerd. Tot dan toe werd de beperkte grond die voor landbouw beschikbaar was, optimaal benut om een zo hoog mogelijke graad van zelfvoorziening te bereiken.

Een verlichte gouverneur van de provincie Joennam stuurde in die tijd een hoog opgeleide boer naar Japan om het biologisch farmen onder de knie te krijgen. Bij terugkomst begon deze man op zeer bescheiden schaal met biologische rijstproductie, en zette kort daarna de “Korea Organic Farming Association” (KOFA) op. Deze organisatie bestaat nog steeds en er zijn inmiddels 27.000 agrarische huishoudens bij aangesloten.

Pas in het begin van de jaren negentig begon ook de overheid zich met biologische productie bezig te houden. Dit was naar aanleiding van de WTO-onderhandelingen in Uruguay, die de weg vrijmaakten voor liberalisering van de handel in landbouwproducten.

Subsidie en certificering

Het ‘Ministry of Agriculture and Forestry’ (MAF) wees toen één van zijn diensten, de

‘National Agricultural Products Quality Management Service’ (NAQS), aan om organisch geteelde producten te certificeren. Vervolgens werd in 1994 in het MAF een ‘Environmental Friendly Agriculture Policy Division’ opgezet, en in 1997 kwam er een eerste wet op ‘Environmental Friendly Farming’. Onder deze wet kregen boeren die biologisch gingen produceren, direct financiële steun van de overheid. In 2001 kwam het MAF met een ambitieus vijfjarenplan voor biologische productie. Belangrijke doelen daarin waren het terugbrengen van het gebruik van kunstmest en chemische pesticiden met 30% en een toename van biologisch geteelde producten tot 5% van de totale productie. Uiteindelijk wil het MAF het percentage biologisch produceren opvoeren tot een niveau dat ook door de EU als doel wordt gehanteerd (10 – 20%).

Sinds het einde van de jaren negentig is de productie van biologisch voedsel, waarschijnlijk sterk beïnvloed door de overheidssubsidie (voornamelijk groenten en fruit), sterk gegroeid van 27.000 ton tot 400.000 ton in 2004. Momenteel zijn er meer dan 27.000

boerenhuishoudens die zich met biologisch produceren bezighouden op ruim 26.000 hectare landbouwgrond. Dit is respectievelijk 2,2% van het totale aantal boerenhuishoudens, en ongeveer 1,5% van de landbouwgrond die voor akkerbouw in gebruik is. In 2003 bleek de totale productiewaarde ongeveer 275 miljoen euro te bedragen. Met de eerder genoemde categorieën als maatstaf, blijkt ongeveer 10% van deze productie mogelijk aan EU-normen te kunnen voldoen.

Insectenval voor biologische ziektebestrijding

‘Verwarring over logo’s en discussie over certificering’

Certificatie logo van de NAQS

In de jaren negentig werd een certificeringssysteem ingesteld. De certificeringinstantie NAQS beschouwde alleen die producten als biologisch, die geteeld waren zonder enig gebruik van kunstmest en pesticiden. Uit praktische overwegingen zijn er echter geleidelijk vier categorieën biologisch produceren ontstaan. Deze variëren van de nulvariant tot enig gebruik van pesticiden en kunstmest. Uit een kleurencode op de productlabels moet blijken welke vorm is gebruikt. Het is duidelijk dat alleen de nulvariant mogelijk voldoet aan de in de EU-lidstaten geldende verordening (EEG) Nr. 2092/91.

Na een wijziging van de wet op milieuvriendelijk boeren in 2001 konden ook privé-organisaties certificeren. Eén van de eerste was Heuksalim in 2002. Daarna volgden zeven andere organisaties, waarvan er maar enkele echt actief zijn.

Niettemin is de verwarring over certificering groot, en circuleren er diverse logo's die biologische authenticiteit garanderen. Hoewel de NAQS verreweg de belangrijkste is, loopt ook in Korea de discussie of certificering wel een overheidstaak is. Er is nu een politieke beslissing genomen om de NAQS in 2007 te laten stoppen met certificeren.

Rol van de overheid

Afgezien van de certificering heeft de overheid een enorme invloed op het organisch produceren door het in stand houden van een royaal subsidiëringssysteem. Voor de periode van het vijf-jarenplan tot 2006, heeft het MAF een steunbedrag van 3,3 miljard euro gereserveerd. Hiervan wordt ongeveer 25 miljoen euro direct als subsidie aan de biologische boeren betaald. Dit komt overeen met ruwweg 430 euro per hectare per jaar voor fruitteelt en ongeveer 126 euro per jaar per hectare voor rijstteelt. Vanaf 2005 gaat het MAF ook een hoge stimuleringspremie geven voor het gebruik van in Korea geproduceerde natuurlijke vijanden (insecten) ter vervanging van insecticiden. Tegemoetkoming van 4.000 tot 6.000 euro per hectare zullen worden betaald, overeenkomend met ongeveer 50% van de kosten van het gebruik

van natuurlijke vijanden. Deze premies worden geleidelijk nog verhoogd.

Met bovengenoemd subsidiebeleid is een natuurlijke prijsvorming van biologische producten op de markt natuurlijk erg moeilijk. Dit zou de excessieve prijzen van biologische producten in de enkele detailhandelketens (b.v. Orga Whole Foods), maar ook in normale supermarkten, gedeeltelijk kunnen verklaren.

De import van biologisch voedsel is in principe vrij. Wel moeten ingevoerde biologische producten worden gerapporteerd aan de KFDA (Korea Food and Drugs Administration). Geïmporteerde producten kunnen slechts als biologisch op de Koreaanse markt worden gebracht als het certificeringsinstituut in het land van herkomst lid is van de IOAS (International Organic Accreditation Service) of door de overheid van het desbetreffende land als

liggen de huidige criteria nog ver achter bij die van de EU. De overheid doet haar best om de biologische productie te stimuleren, maar de praktijk is weerbarstig. Mogelijk biedt een herstructurering van de rijstsector meer kan-

‘Op het gebied van de import van organische halfproducten liggen mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven’

officieel certificeringsinstituut wordt erkend. Er worden geen statistieken bijgehouden van geïmporteerde organische producten, maar er wordt aangenomen dat het een belangrijke hoeveelheid is. Voor het grootste deel zijn dit ingrediënten die in de Koreaanse voedingsindustrie verder worden verwerkt. Vooral biologische babyvoeding is een gewild product in Korea, waarvoor veel ingrediënten ook vanuit Nederland worden geïmporteerd. Voor het Nederlandse bedrijfsleven liggen vooral hier veel mogelijkheden.

Conclusie

Hoewel de biologische voedselproductie in Korea een goede toekomst lijkt te hebben,

sen. Het is niet helemaal duidelijk wat de overheersende motieven van boeren zijn om biologisch te gaan produceren. Uit publicaties blijkt dat de angst voor de gevolgen van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen een rol speelt.

Voor de export van biologische producten uit Nederland is in de huidige situatie nog voldoende ruimte. Een goede mogelijkheid om aan deze markt te ruiken, biedt de dit jaar in juli/augustus te houden tentoonstelling in Uljin: “Eco-Agriculture/Organic Food” (www.2005ofex.org).

Jack Damen en Il-Yong Ha
LNV-bureau te Seoul

Kort graag...

In deze rubriek willen we de lezer laten kennismaken met de landbouwattachés. Veel lezers hebben telefonisch contact en dan is het leuk de persoon die je aan de telefoon hebt, op een andere manier te leren kennen.

12 Vragen aan Patricia de Vries, Landbouwrapraad in Praag, met als werkgebied Tsjechië en Slowakije.

Wat staat er op uw visitekaartje?

Patricia M.B. de Vries, LNV-raad, met Tsjechië en Slowakije als werkgebied. Standplaats is de prachtige stad Praag, waar ik op het LNV-bureau samenwerk met Carla Stoet en de Tsjechische technisch assistent Marek Soph.

Wat heeft u het meest verwonderd bij de kennismaking met uw werkterrein?

Dat de cultuurverschillen met een relatief nabijgelegen land als Tsjechië in sommige opzichten net zo groot of zelfs groter kunnen zijn dan met een ver weg gelegen 'exotisch' land als Brazilië, mijn vorige post. Dat verwacht je eigenlijk niet zo.

Oost-Europa weliswaar veel overeenkomsten vertonen, maar zeker geen eenheidsworst zijn. Zo is hier – in tegenstelling tot bijvoorbeeld Polen – de landbouw zeer grootschalig. Deze sector neemt bijna 'industriële' vormen aan. Nergens is de collectivisering destijds zo ver doorgevoerd als in het voormalige Tsjecho-Slowakije. Met name hier werd een belangrijk deel van het voedsel voor de voormalige USSR geproduceerd.

Wat moet je nooit doen in het land waar u werkt?

Je ondoordacht in een zakelijk avontuur storten. Aan het zaken doen hier zitten vele haken en ogen, zeker als men wil gaan investeren.

En wat juist wél?

Bier drinken in een duistere kroeg in Tsjechië en wijn drinken op een zonnig terras in Slowakije.

Wat is het toppunt van plezier in uw werk?

Dat het bijzonder veelzijdig en afwisselend is, je eigenlijk nooit precies weet wat de dag voor je in petto heeft en daarbij allerlei mensen ontmoet. Bovendien werk je in een ander land, dus andere cultuur. Dat ik van twee landen de toetreding tot de EU en de aanloop hiertoe beroepshalve van dichtbij heb mogen meemaken, is vanzelfsprekend een bijzondere ervaring geweest.

Noem tenminste één dagelijks terugkerende bezigheid?

Met de vier honden wandelen in het bij ons huis nabijgelegen natuurgebied of langs de rivier de Moldau. Ongelooflijk wat een

rust en natuurpracht men op tien minuten afstand van Praag (nog steeds) kan vinden.

Wat is uw grootste irritatie?

Dat ik de taal niet spreek. Ik doe wel een poging, maar het leren van een eerste Slavische taal is bepaald niet eenvoudig. Ook de rijstijl van de Tsjechen en de drommen toeristen in het centrum van Praag irriteren me bij tijd en wijle.

Aan u de keuze: meer of minder regelgeving, en welke wet of regel zou volgens u onmiddellijk op de helling moeten?

Minder, zeker als men de naleving ervan toch niet kan controleren. In het lijstje van 'afschaffen graag' scoort de Tsjechische regel dat men bij een botsing de auto(s) moet laten staan zoals ze staan totdat de politie komt, erg hoog. De politie laat soms urenlang op zich wachten, met als gevolg dus een grote verkeerschaos.

Wat mist u het meeste van Nederland?

Eerlijk gezegd niet zo heel veel. Niet dat ik iets op Nederland tegen heb, maar werken en wonen in een ander land, een andere cultuur, is wat mij betreft een verrijking waar ik mij heel goed bij voel. Oké dan, wat wel altijd vast op het menu staat als ik in Nederland ben is één broodje (kalfs)kroket, een keer Indonesisch eten en vele liters karnemelk. Aan de 'knedlíky' (Knoedels-Red.) waag ik me niet.

Uw sleutelwoord voor de toekomst?

Positief blijven en je niet gek laten maken.

Het LNV-bureau Praag op een zeer koude winterse dag op bezoek bij de staatsstoeterij Kladruby; v.l.n.r. Carla Stoet, Patricia de Vries en Marek Soph.

Wat is op uw werkterrein de grootste gemiste kans?

Dat we bij veel uit de toetreding voortvloeiende samenwerkingsprojecten helaas vaak nee moeten verkopen vanwege capaciteitsgebrek aan Nederlandse zijde.

Wat moet iedereen weten over het land waar u werkt?

Dat de landen in Centraal- en

Vriesverse rozen uit Afrika

Bij een bloementransport van 23°C zijn de bloemen 10% minder waard.

Belastingvoordelen, goede klimatologische en geografische omstandigheden, gunstige kredietfaciliteiten, goedkope arbeid en lage grondprijzen. De Afrikaanse bloementeelt, met name die in Oeganda en Ethiopië, biedt goede kansen voor Nederlandse investeerders. Er zijn echter ook kanttekeningen te plaatsen.

Oeganda is op dit moment qua grootte de vijfde Afrikaanse exporteur van gesneden bloemen. Van de productie gaat 70% naar de Nederlandse veilingen. Het is de bedoeling dat de bloemenexport in 2010 drie keer zo groot is als nu, aldus Keith Henderson, directeur van de Uganda Flower Exporters Association (UFEA). 'Alleen zo kunnen wij overeind blijven in een steeds competitievere markt.' Henderson was één van de sprekers op een seminar van het ministerie van Landbouw,

Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) over de Afrikaanse bloementeelt. Dat vond plaats in de marge van de International Horti Fair, die begin november werd gehouden in de Amsterdamse RAI. 'Wat zijn de kansen en knelpunten voor de bloementeelt in Afrika?', was de centrale vraag tijdens het seminar.

Gekookte bloemen

Wat Oeganda betreft, is het één en ander te verbeteren op het gebied van het transport

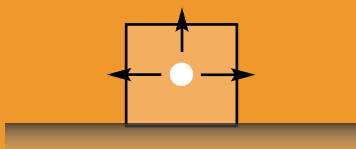
van de bloemen naar Nederland, zo bleek uit het verhaal van consultant Jeroen van der Hulst. In opdracht van LNV en UFEA onderzocht Van der Hulst of het mogelijk is de waarde van Oegandese rozen te vergroten door de zogenoemde 'koelketen' te verbeteren. Bloemen doen 24-96 uur over de route van Oegandese kweker naar Nederlandse veiling, legde Van der Hulst uit. De temperatuur van de bloemen stijgt voortdurend tijdens dit transport. Geregeld ontstaan hierdoor kwali-

Oeganda Rapport 'Cool Chain Audit'

In opdracht van directie Industrie en Handel en in samenwerking met de Uganda Flower Exporters Association is een Engelstalig rapport verschenen: 'Cool Chain Audit' door Jeroen van der Hulst. Het is een interessant rapport met handige tips en waardevolle informatie voor alle bloemenexporterende landen. Een samenvatting van het rapport is digitaal verkrijgbaar. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met mw. Lia Luijck-Visser van de directie Industrie en Handel. Tel: 070- 378 4119. E-mail: a.p.luijck-visser@minlnv.nl.

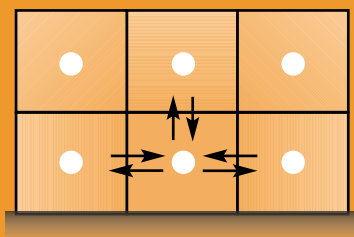
Heat dissipation varies in storage situations

Situation 1 Cold store 2°C

Note: A single box in a cold store can release its own heat into the surrounding cold air

Situation 2 Cold store 2°C

Note: A number of closely packed boxes insulate each other and the heat produced naturally by the flowers steadily raises the temperature

Bron: Cool Chain Audit, Uganda, november 2004

teitsproblemen als gebogen stengels, bloemen die vroegtijdig opengaan en 'gekookte bloemen'. Ook plantenziekte Botrytis treedt sneller op bij hogere temperaturen. Het gevolg is grote financiële schade voor de kwekers.

Van der Hulst doet in zijn onderzoek een groot aantal aanbevelingen om dit soort schadeposten te voorkomen. Het opslaan en transporteren van de bloemen in een constante temperatuur van 2°C is hier een voorbeeld van. Verder hamert de consultant

erop dat de dozen met bloemen zó worden opgeslagen en vervoerd, dat de koele lucht overall goed kan circuleren. Het minimaliseren van de tijd dat de dozen met bloemen op een pallet staan voor luchttransport, is een andere aanbeveling. De Oegandese kwekers blijken gevoelig voor de suggesties van Van der Hulst. 'De vertrektemperaturen bij de kwekers zijn de laatste maanden al met 50% afgenomen. De inzet van UFEA heeft hierbij zeker een rol gespeeld. Deze organisatie zorgt dat ondernemers sneller dingen van elkaar overnemen.'

Desgevraagd liet Van der Hulst weten dat er op transportgebied ook in Nederland nog het nodige te verbeteren valt: 'Een kweker veranderde recent van transporteur. De bloemen kwamen vervolgens terecht op een plek waar het 18° Celsius was. Een schade van 2.000 euro door kwaliteitsverlies was het gevolg.'

Ethiopië

Girma Birru, de Ethiopische minister van Handel en Industrie, vertelde over de toekomststrategie voor de bloementeel in zijn land. In Ethiopië zijn de omstandigheden voor vooral de rozenteelt erg gunstig, zoals de grote hoogte van het voor deze teelt bestemde gebied rondom hoofdstad Addis Ababa, het gunstige klimaat en de beschikbaarheid van land en goedkope arbeid. Bovendien zijn investeerders bereid geld in Ethiopië te steken. Ze willen namelijk niet al hun kaarten zetten op bijvoorbeeld Oeganda of Kenia. Op dit moment zijn vijf *farms* in productie. Daar moeten er binnen afzienbare tijd vijftig bijkomen. Ondernemers leasen het land voor dertig jaar van de staat. Hiervoor zijn ook Nederlanders in de markt.

Volgens Niek Bech, projectmanager van adviesbureau DHV Water, is water een knelpunt. 'Investeerders moeten zich realiseren dat er geen oppervlaktewater in het hoogland is tijdens het droge seizoen', aldus Bech. 'Ze zijn dus grotendeels afhankelijk van grondwater en het opvangen en opslaan van regenwater. De wateropbrengst van de putten neemt echter vaak af na verloop van tijd.' Bech voorzag de Ethiopische overheid van enkele adviezen: een betere spreiding van de bedrijven, de introductie van watervergunningen, meer investeringen in onderzoek en opleiding, en meer diversificatie (naast rozen ook andere bloemen en fruit). Bech raadt ondernemers onder andere aan in te zetten op een efficiënt gebruik van grondwater. Ook moeten ze aandacht besteden aan het inbedden van de kassen in het landschap. Dat kan bijvoorbeeld door het planten van bomen.

Ethiopische minister van Handel en Industrie (midden) op bedrijfsbezoek (foto: Hans Akerboom)

‘In Ethiopië zijn zeer gunstige omstandigheden voor de rozenteelt’

De Ethiopische delegatie is het niet op alle punten met Bech eens. De Afrikanen wezen op de relatief geringe impact van de rozen- teelt op de watervoorraad. Verder is de opbrengst van de waterputten naar hun mening hoger dan de adviseur schetst.

Belastingvoordelen

Zowel Ethiopië als Oeganda hebben er veel belang bij Nederlandse ondernemers en investeerders te interesseren voor de eigen bloementeelsector. Henderson en Birru wezen op de grote belastingvoordelen die hun landen te bieden hebben. Goede klimatologische en geografische omstandigheden, alle mogelijke ondersteuning door de regering, gunstige kredietfaciliteiten en goedkope arbeid en land zijn andere argumenten om belangstellenden over de streep te trekken.

Henderson benadrukte verder de aanwezigheid van de UFEA in Oeganda. Informatievoorziening, lobbyen en het werven van fondsen zijn belangrijke doelstellingen van de exportorganisatie. 'We brengen geïnteresseerde Nederlandse kwekers graag in contact met hun collega's in Oeganda.'

Meer weten:

www.ufe.com en www.ugandainvest.com (Oeganda), www.ethioexport.org (Ethiopië).

International Horti Fair

De International Horti Fair vond van 3 tot 6 november voor de vijfde keer plaats in de RAI. Ruim 900 bedrijven uit 51 landen namen in 2004 deel aan de tuinbouwbeurs. Zij verwelkomden zo'n 54.000 tuinbouwprofessionals uit 118 landen. De bezoekers komen niet alleen naar de beurs om kennis te maken met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van voedingstuinbouw, techniek en sierteelt. Er wordt vooral ook zaken gedaan op de International Horti Fair. Volgens onderzoek door de organisatoren heeft een kwart van de bezoekers een offerte aangevraagd of een concrete aankoop gedaan.

Meer informatie: www.hortifair.nl.

Link bekeken

EUR-LEX

<http://europa.eu.int/eur-lex/nl/index.html>

De site van de EU op het gebied van wetgeving, 'Het Portaal voor het recht van de Europese Unie', heet EUR-LEX en is te vinden op <http://europa.eu.int/eur-lex/nl/index.html>

Zeven onderwerpen springen eruit als u op deze site komt:

1 Publicatieblad

hier vindt u de dagelijks verschijnende Publicatiebladen met zojuist verschenen wetten en besluiten in het Nederlands;

2 Verdragen

hier vindt u oprichtings- en toetredingsverdragen en overige verdragen;

3 Wetgeving

hier kunt u zeer uitgebreid zoeken naar wetten en/of onderwerpen naar keuze, zowel op nummer en datum als op trefwoord;

4 Wetgeving in voorbereiding

hier vindt u recente wettelijke voorstellen en adviezen;

5 Parlementaire vragen

hier kunt u op trefwoord zoeken naar parlementaire vragen en de daarop gegeven antwoorden;

6 Documenten van algemeen belang

hier komen de meer algemene zaken, zoals mededelingen van de Commissie, aan de orde en kunnen verslagen worden opgevraagd;

7 Uitbreiding

ten behoeve van de nieuwe lidstaten staan hier de EU-wetten vertaald in de negen nieuwe talen, variërend van het Lets tot het Pools.

Op de site vindt u ten slotte allerlei links naar andere (wettelijke) EU-bronnen en sites van individuele staten.

Recent rapport brengt de Poolse levensmiddelenmarkt in kaart

Van de landen die op 1 mei 2004 tot de Europese Unie zijn toegetreden, is Polen voor Nederland verreweg de belangrijkste handelspartner. Polen kent als grootste economie van Centraal-Europa een stabiele groei, een arbeidsmarkt met goed opgeleide werknemers en sinds de toetreding een verbeterde juridische bescherming voor investeerders. Ingrid Houtappel, project-medewerkster bij de Nederlandse ambassade in Warschau, onderzocht de situatie op de Poolse levensmiddelenmarkt.

De levensmiddelensector in Polen is voor meer dan 95% geprivatiseerd. De branche is verantwoordelijk voor ongeveer een kwart van de totale industriële productie (US\$ 70 miljard). Het voedingsassortiment (nu nog 70% voornamelijk Poolse producten) is de laatste jaren sterk uitgebreid en verbeterd, vooral door de vestiging van grote voornamelijk West-Europese winkelketens, die anno 2004 een marktaandeel van circa 36% hebben. Sinds de jaren negentig is vooral in de grotere steden een toenemende vraag naar gezonde levensmiddelen, zoals zuivelproducten, kazen, groenten en fruit.

Prijsstijgingen

Door de opheffing van invoerrechten zijn de prijzen van sommige importlevensmiddelen in Polen aanzienlijk verlaagd. Toch liggen de

prijzen van Poolse levensmiddelen nog flink onder de Europese prijzen. Interventie volgens het gemeenschappelijke landbouwbeleid heeft inmiddels al gezorgd voor prijsverhogingen. Verder heeft toetreding tot de interne markt tot prijsstijgingen geleid (o.a. vlees en zuivel). Naast deze prijsstijgingen zullen de toenemende buitenlandse investeringen de meest in het oog springende effecten van de toetreding zijn.

Investerings

In de voedselindustrie is de afgelopen tien jaar voor US\$ 6,247 miljard buitenlands kapitaal geïnvesteerd. Dit is bijna 11% van de totale waarde van buitenlandse investeringen in deze periode. Ten opzichte van het voor-

‘West-Europese winkelketens hebben 36% marktaandeel’

gaande jaar zijn de investeringen in deze sector in 2003 met 40% gegroeid. Dit is vooral terug te voeren op aanpassingen aan de EU-normen en modernisering van de productieprocessen in de vlees- en zuivelindustrie.

Kansen

Polen kent een sterk gefragmenteerde levensmiddelenverwerking. Veel kleine bedrijven zullen echter verdwijnen door de noodzaak van investeringen voor de aanpassing aan de EU-normen. Daarnaast zal de productie sterk geconcentreerd worden, waarbij nieuwe investeringen nodig zullen zijn. Levensmiddelenbranches die worden gekarakteriseerd door hoge verkoopcijfers op de zowel binnenlandse als buitenlandse markt, bieden interessante investeringsmogelijkheden. Dynamische ontwikkeling kan verwacht wor-

Nieuwe vakbeurs AGF Poland doorslaand succes

De nieuwe vakbeurs in het Poolse Warschau, AGF Poland, is een doorslaand succes geworden. De eerste editie van deze vakbeurs voor aardappelen, groenten en fruit trok maar liefst 2.533 bezoekers. De beurs werd geopend door de Poolse minister van Landbouw en kreeg ruime aandacht bij de landelijke radio, televisie en vakpers; 94 journalisten bezochten de beurs. Ook het gelijktijdig georganiseerde congres was succesvol. Voor de eerste dag ontving de organisatie 70 reserveringen, uiteindelijk woonde 150 vakspecialisten de eerste congresdag bij. De tweede congresdag trok 50 bezoekers.

In 2005 zullen veel Poolse bezoekers en exposanten terug te vinden zijn op AGF TOTAAL, de internationale vakbeurs voor aardappelen, groenten en fruit, die van 12 tot en met 14 september 2005 in Ahoy' in Rotterdam plaatsvindt.

Meer informatie: www.agftotaal.nl.

den in de 'highly processed food'-industrie (kant-en-klaarmaaltijden, snacks, conserven enz.), de aardappelverwerkingindustrie en de productie van bevroren groenten en fruit. De zuivelindustrie, vooral kaas en melkdrankjes, is ook sterk groeiende.

Het volledige rapport 'De Poolse levensmiddelenmarkt', met onder meer uitgebreide informatie per productgroep, im- en exportcijfers van alle EU-landen en bronvermelding, is aan te vragen bij mw. Lia Luijck-Visser van de directie Industrie en Handel.

Tel: 070-378 4119,

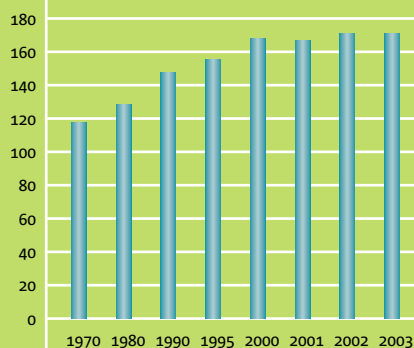
E-mail: a.p.luijck-visser@minlnv.nl.

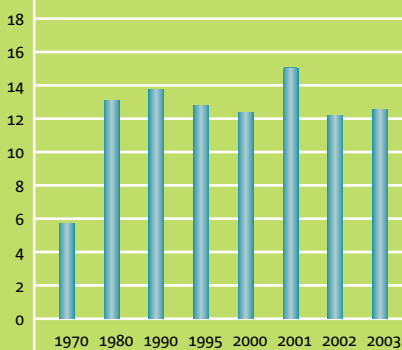
Poolse supermarkt

De melkveehouderij in de VS trekt westwaarts

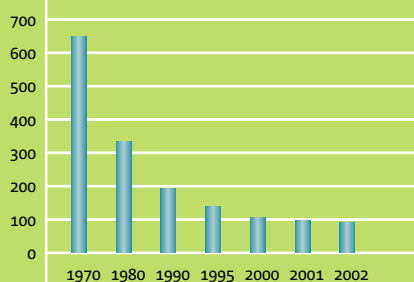
Figuur 1 Melkproductie
(mld pounds)

Figuur 2 Prijs
(dollarcent/pounds)

Figuur 3 Aantal bedrijven met melkkoeien
(x 1000)

De melkveehouderij in de Verenigde Staten neemt een hoge vlucht. Gezien de recente devaluatie van de dollar en de lopende WTO-onderhandelingen in Doha verdient deze bedrijfstak het eens onder de loep te worden genomen. Niet alleen vanwege de concurrentie, maar ook omdat de VS misschien voor Nederlandse melkveehouders interessant is om hun bedrijf voort te zetten.

In figuur 1, 2 en 3 ziet u de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen jaren met cijfers in beeld gebracht. De gegevens hebben betrekking op de melkproductie, de melkprijs en het aantal bedrijven met melkboeren, waarbij één 'pound' overeenkomt met 0,45 kg.

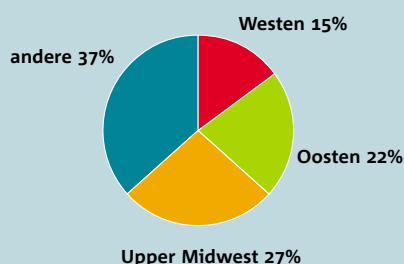
Verschuiving melkproductie

De procentuele verdeling van de Amerikaanse melkproductie is in de afgelopen decennia fors veranderd (zie figuur 4 en 5). Er is een belangrijke verschuiving geweest van het zwaartepunt van het Noordoosten en de 'Upper Midwest' (Wisconsin, Minnesota,

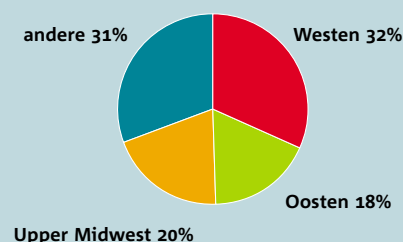
Noord Dakota en Zuid Dakota) naar het (Zuid)westen. Het aandeel van het Westen is in twee decennia meer dan verdubbeld tot ongeveer eenderde van de totale nationale productie.

De verklaring van deze verschuiving ligt onder andere in de grote verschillen in kostprijs per productiegebied. In figuur 6 en 7 op de volgende pagina worden de belangrijkste productiegebieden aangegeven en gekarakteriseerd met de daarbij behorende staten. Bij de kosten is onderscheid gemaakt tussen enerzijds de operationele kosten en anderzijds de eigenaarslasten.

Figuur 4 Regionale verdeling melkproductie in 1980
(in percentages van de totale productie)

Figuur 5 Regionale verdeling melkproductie in 2003
(in percentages van de totale productie)

Figuur 6 Productiekosten naar vijf regio's

dollarcenten per pound in 2000	Heartland	Northern Crescent East	Northern Crescent West	Eastern Uplands	Fruitful Rim West
Operationele kosten (voerkosten en overige kosten)					
totaal	13,18	10,53	9,65	13,73	9,52
Eigendomskosten (o.a. huisvesting, melkstal, mestkosten en werktuigen)					
totaal	4,91	3,91	4,75	4,50	2,06
Totaalkosten	18,09	14,44	14,40	18,23	11,58

Heartland: Ohio, West Indiana, Illinois, Iowa, Missouri, Oost Kentucky
Northern Crescent East: Oost Ohio, Pennsylvania, New York, Maryland, New Jersey, Connecticut, Massachusetts, Main, New Hampshire, Vermont
Northern Crescent West: Minnesota, Wisconsin, Michigan
Fruitful Rim West: California, Arizona, Washington State, Idaho, West Oregon
Eastern Uplands: West Virginia, Kentucky, Tennessee, Noord Mississippi, Zuidoost Pennsylvania

Figuur 7 Productiekosten naar bedrijfsomvang

aantal melkkoeien per bedrijf	<50	50-200	200-500	>500
Operationele kosten	11,92	10,76	9,94	9,52
Eigendomskosten	6,06	4,40	3,38	1,57
Totaalkosten	17,98	15,16	13,32	11,60

Lage kosten

De lage eigendomslasten voor huisvesting van het Westen hangen samen met klimaatverschillen. De Westelijke melkstalkosten zijn aanzienlijk lager omdat er in de meestal aanzienlijk grotere bedrijven bijna 24 uur per dag wordt gemolken en er meestal ook sprake is van een grotere melkgift per dier. De werktuigkosten zijn in het Westen eveneens veel lager, omdat nagenoeg alle ruwvoer wordt aangekocht. Tussen de mestkosten in de verschillende regio's is niet zo veel verschil. De combinatie van lage voer- en werktuigkosten met de grotere bedrijfsomvang leidt tot een aanzienlijk lagere gemiddelde kostprijs in het Westen. De regionale verschuiving in de melkproductie wordt mede door deze regionale kostprijsverschillen verklaard.

Indiana en Wisconsin

Tijdens een recente studiereis naar Indiana en Wisconsin bleek dat de grote bedrijven in deze gebieden (1.000 en meer melkkoeien) te maken hebben met kostprijzen van 10 à 11 dollarcent. Sommige bedrijven winnen zelf hun ruwvoer, andere kopen het aan bij hun burens om in de startfase hoge investeringen

en financieringslasten te voorkomen. Een andere reden om ruwvoer in te kopen is de noodzaak zich in de startfase uitsluitend te richten op de melkproductie, zonder zich ook met akkerbouw te hoeven bezighouden.

Onderzoek Cornell-universiteit

'Dramatische daling aantal melkveehouderij-bedrijven tot 2020'

Enige maanden geleden publiceerde de Cornell-universiteit een interessante onderzoeksrapportage naar de ontwikkelingen in de bedrijfsstructuur in de VS. Enige elementen uit deze studie, die op onderdelen ook een prognose kent voor het jaar 2020:

1 per capita consumptie

- boter stabiel sinds '70
- kaas toenemend van 12 pound in '70 naar 30 pound in 2000 (veel gebruik op pizza's, salades)
- melk afnemend van 32 pound in '70 naar 23 pound in 2000 (sterk concurrerende groeiers zijn water, frisdranken en stabilisatie sinds de introductie van de koffieketen Starbucks)

'Grote bedrijven in het Zuidwesten hebben de beste kansen'

De onderlinge verschillen tussen de regio's zijn zeer substantieel. De uitzonderlijk hoge voerkosten in de Eastern Uplands zijn te wijten aan het gebruik van complete voermixen.

De kosten voor de grootste bedrijven zijn waarschijnlijk gunstig beïnvloed door de lagere huisvestingskosten en de externe voer aankopen in het (Zuid)westen, in de categorie bedrijven met meer dan 500 koeien is het Zuidwesten oververtegenwoordigd. Uit figuur 6 en 7 blijkt dat grote bedrijven in het Zuidwesten de beste kansen hebben.

Melkveehouderij in de VS

2 **Netto invoer in mld. pounds** (dus na aftrek van uitvoer)

1980: 1,1
1990: 0,15
2000: 1,8

De netto-invoer bedroeg in 2000 dus ongeveer 1% van de totale eigen melkproductie. In- en uitvoer schommelen gemiddeld rond de 5%.

3 **Regionale productieverdeling** (mede gebaseerd op een studie van de universiteit van Wisconsin)

Ook deze studie geeft een beeld van de regionale verschuivingen (figuur 8). In die analyse is een iets andere regionale type-ring opgenomen, maar is tevens een prognose voor de toekomst.

Figuur 8
Regionale productieverdeling
(in %)

	1980	2000	2020
New England	3,5	2,8	2,0
Noordoosten	16,9	14,9	12,5
Upper Midwest	26,9	21,0	12,3
Californië	10,6	19,3	28,8
Zuidwesten (Texas, New Mexico)	3,3	6,6	10,3
Westen (Montana, Idaho, Utah, Wyoming)	2,7	5,6	12,0
Overige	36,1	29,8	22,1

Hoewel er in Californië en het Zuidwesten een groeiende concurrentie is op het gebied van grond en water, en ondanks het feit dat de beste locaties voor melkveehouderij daar al in gebruik zijn genomen, wordt toch een stevige verdere relatieve groei voorspeld. De voorspelde terugloop voor de Upper Midwest verklaart de groeiend positieve opstelling van bestuurders in dat gebied voor 'nieuw (emigranten-)bloed'. Door de vergrijzing en de achtergebleven bedrijfsomvang zullen veel bedrijven in dit gebied de komende jaren sluiten. Uitbreiding van bestaande bedrijven en nieuwkomers zullen het tij waarschijnlijk niet kunnen keren.

Grotere bedrijven, meer melk per koe

Aantal koeien en melkproductie per koe

We zien, uitgaande van een op het verleden gebaseerde voortgaande ontwikkeling van de melkconsumptie per hoofd, een groei van de melkplasp met ca. 20 procent. Voor de productie per dier wordt een belangrijke verdere

toename aangegeven. In procenten zou de productie per dier per jaar méér toenemen dan de consumptie, waardoor per saldo het aantal dieren met ongeveer 1 procent per jaar afneemt (figuur 9).

Figuur 9 Melkproductie

	2000	2020	(bij een continue consumptietrend)
Melkplasp (in mld. kg)	75,15	90,45	+20%
Productie per dier (in kg)	8.195	11.408	+39%
Aantal melkkoeien (x 1.000)	9.206	7.931	-14%

Aantal bedrijven met melkvee en verdeling naar bedrijfsgrootte

In Nederland zien we de laatste jaren een sterke toename van het aantal stoppende bedrijven. In de Verenigde Staten halveerde het aantal melkveehouderijen elke tien jaar. Deze trend wordt ook verwacht voor de periode 2000–2010. Voor de tien daaropvolgende jaren wordt echter ook hier een flinke toename verwacht. Grofweg komt dit neer op een afname van het aantal bedrijven met tweederde in plaats van een halvering. De combinatie van vergrijzing onder de ondernemers en de steeds ingrijpendere economisch gevolgen van schaalvergroting versnellen dat proces. In 2020 zouden daarmee nog circa 17.000 bedrijven met melkvee te verwachten zijn (92.000 in 2002).

Verdeling bedrijven en melkproductie naar bedrijfsgrootte

In de verkenning van de toekomstige verdeling van het aantal bedrijven naar bedrijfsgrootte, is sprake van een nog sterkere schaalvergroting (figuur 10). De groep van kleinste bedrijven, met minder dan 50 melkkoeien, zal met 60% teruglopen. Terwijl zij nu nog de helft van het totale aantal bedrijven

Figuur 10
Verdeling bedrijven en melkproductie naar bedrijfsgrootte
(in procenten van aantal bedrijven)

	<50	50–100	100–200	200–500	>500
2000	9,5	19,4	17,3	18,0	35,8
2020	0,6	2,3	3,8	8,7	84,6

uitmaken, zal dat straks bijna een vijfde zijn. Het aandeel van de groep bedrijven met 200–500 koeien zal verdrievoudigen en het aandeel voor de groep met meer dan 500 koeien wordt zelfs negenmaal zo groot.

Als vervolgens de melkproductie wordt verdeeld naar bedrijfsgrootte, zien we dat de grootste twee bedrijfsklassen (bedrijven met tussen de 200–500 koeien en die met meer dan 500 koeien) nagenoeg de hele productie voor hun rekening nemen en dat het aandeel van de kleinere bedrijven is verdampt.

Ongeveer 20% van alle bedrijven produceert in 2020 rond de 80% van alle melk.

De zuivelindustrie cijfers

De zuivelindustrie heeft zich natuurlijk niet aan die dynamiek kunnen onttrekken. Toch is de daling van het aantal zuivelbedrijven per decennium relatief kleiner dan de daling onder de primaire melkveehouderijbedrijven (figuur 11). Ook voor de toekomst wordt een geringere daling geraamd. De ontwikkelingen in de Amerikaanse zuivelindustrie gaan langzamer dan in Noordwest-Europa. Dit tempoverschil biedt mogelijk kansen voor de Europese industrie.

Figuur 11 Zuivelindustrie

	Aantal bedrijven	Mln pounds per bedrijf
1980	2257	57
1990	1723	86
2000	1164	144
Prognose		
2010	879	205
2020	644	302

We zien in bovenstaande cijfers bijna een halvering van het aantal melkverwerkende bedrijven en meer dan een verdubbeling van de gemiddeld verwerkte hoeveelheid melk per bedrijf.

Het coöperatieve aandeel in de zuivelsector in 2000 bedroeg ongeveer 85%.

Investeringscijfers

Een in de VS werkzame consultant/makelaar/ investeerder verstrekke onlangs enige cijfers van een 'typisch investeringsplaatje' voor een nagenoeg grondloos (60 hectare) melkveebedrijf, dat vrijwel alle ruwvoer van derden afnam (figuur 12).

Figuur 12
Investeringen bij 1750 koeien
(exclusief jongvee, in US\$)

machines	250.000
koeien	3.088.750
melkveebedrijf en beperkte bedrijfskavel	6.500.000
Totaal	9.838.750
Investeringen per koe	5.574

Bij dit bedrijf werd een break/even-prijs voor cashflow berekend van ongeveer 12 dollarcent per pound voor de eerste vier jaar. De totale financiering inclusief werkkapitaal en onvoorzien werd geraamd op 10,2 miljoen dollar, waarbij 6,8 miljoen werd geleend.

In figuur 13 is een vergelijking met een Nederlands bedrijf gemaakt:

Figuur 13 Vergelijking US/NL investering per koe
(in US\$)

	US	NL
Investering	5500	55.000
Eigen vermogen	2000	36.000
Schuld	3500	19.000

De gemiddelde Nederlandse boer in de VS kan, na afdracht van belasting, tien keer zo veel koeien houden als in Nederland. Op andere bedrijven werden investeringsniveaus van 4.000 à 5.000 dollar per melkkoe gemeld.

Uitgebreide informatie is op te vragen bij mw. Lia Luijck-Visser van de directie Industrie en Handel. Tel: 070-378 4119. E-mail: a.p.luijck-visser@minlnv.nl.

Amerikaanse melkkelder.

Enorme hoeveelheid dieren in een melkstal in de VS.

Enkele aanvullende observaties

- De Amerikaanse koe is gemiddeld groter en zwaarder dan de Nederlandse melkkoe.
- Bij de KI-keuze lijken de Amerikaanse melkveehouders bijna unaniem meer te kijken naar het 'exterieur', de lichaamsbouw van een dier, dan naar het melkvet- of eiwitproductievermogen. De kosten van een slecht exterieur worden gezien als een groter risico dan de gedeelde opbrengst van pure melkplas/vet/eiwit.
- Boumatic, fabrikant van melkmachines die in september 2004 het bedrijf Gascoine Melotte heeft overgenomen, zonder de robot van dat bedrijf, verwacht op zeer korte termijn zelf met een robot op de markt te komen.
- Tijdens een bezoek aan ABS in Madison, Wisconsin, werd gewezen op het Reproductive Management System. Melkveebedrijven besteden hun KI-monitoring van de veestapel en uitvoering geheel uit aan experts, die elke dag het bedrijf bezoeken.
- In de VS zijn nu zo'n 500 personen actief als handelaar in sperma, van wie 97% zelfstandig is gevestigd. Een aantal van hen combineert deze handel met RMS-werkzaamheden. Eén van de RMS-personeel, ontmoet tijdens een recente studiereis, gaf aan met elf melkveehouderij-bedrijven een contract te hebben en dagelijks, zeven dagen per week, zo'n 3.000 koeien te monitoren.
- Veel opfok jongvee op de grote bedrijven was afgestoten naar gespecialiseerde bedrijven in de regio of soms naar veraf gelegen andere staten. Er bestaat een Heifers Growers Association met 65 leden.
- De intensiteit van de mestwetgeving varieert per staat en per county. Voor de grote 'feedlots', plekken waar het vee wordt vetgemest voordat het wordt geslacht, is op federaal niveau door de EPA (Environmental Protection Agency) een aantal minimumvoorwaarden gesteld. Lagere overheden hebben vaak aanvullende voorschriften met betrekking tot opslag, uitrijwijze (waaronder soms ook verboden tot bovengronds uitrijden) en maximale mineralengiften.
- Gemiddeld hebben melkveehouders één arbeidskracht per 50 melkkoeien nodig. Bij

eigen ruwvoerwinning is uiteraard sprake van een grotere arbeidsbehoefte, zeker in de piekperiodes.

Relatief veel werk werd verricht door Mexicaanse arbeidskrachten, waarbij de werkgevers ervan uitgaan dat de werkvergunning goed (dus door derden) is geregeld.

Aantrekkelijke economische perspectieven voor grote bedrijven!

De Amerikaanse overheid beschermt haar zuivelindustrie met hoge tarieven voor geïmporteerde zuivel, interventie-aankopen en het zogenoemde MILC-programma, dat boeren beschermt tegen inkomensverlies door prijsdalingen (45% van het prijsverschil tussen 16,94 dollarcent per pound en een eventueel lagere marktprijs tot een maximum van 2,4 miljoen pound per jaar per bedrijf). Het programma is niet van toepassing in Californië en wordt naar verwachting begin volgend jaar opnieuw verlengd tot tenminste de einddatum van de Farm Bill, in 2007. Te zamen met de zogenoemde countercyclische betalingen voor plantaardige bulkproducten zou het daarna kunnen worden voortgezet in een nieuwe wet.

Terugkijkend over vele jaren: de feitelijke marktprijs is bijna altijd boven de kostprijs van de grote bedrijven gebleven. Het Amerikaanse zuivelbeleid is er primair op gericht de kleinere familiebedrijven te beschermen. De vormgeving van het beleid leidt er echter toe dat vooral de grootste bedrijven beschermd worden.

Gelet op het grote aantal kleinere bedrijven en de voortdurende onvermijdelijke afname daarvan (leeftijd en te hoog kostenniveau), zal de roep om bescherming voorlopig zeker niet afnemen. Tegen die achtergrond lijkt het verantwoord om aan te nemen dat investeringen in grote bedrijven in de luwte van de beleidsbescherming van de kleinere bedrijven de komende tien jaar bepaald aantrekkelijk zullen blijven. Voor een aantal Nederlandse melkveehouders zal dit een wenkend perspectief zijn. Mede door de lage dollarkoers is het mogelijk ook aantrekkelijk nu bedrijven in de VS over te nemen of zelfs, al of niet in de vorm van Joint Ventures, ter plaatse te gaan produceren.

Korte berichten uit het buitenland

Afrika

KENIA

LNV-raad Nairobi

> Tuinbouw

Groei tuinbouwsector

De tuinbouwsector in Kenia

groeide in 2004 voor het tiende achtereenvolgende jaar met 10% en is hiermee de snelst groeiende sector van het land. Na thee zijn tuinbouwproducten inmiddels de belangrijkste bron van buiten-

landse deviezen. Verse en verwerkte producten brachten in 2004 maar liefst US\$ 650 miljoen op. De sector verschaft werk aan zo'n 3 miljoen mensen. In de afgelopen vier jaar was Kenia de belangrijkste leverancier van snijbloemen aan Europa.

MAROKKO

LNV-raad Madrid

> Tuinbouwbeurs

Tuinbouwbeurs in Agadir

Voor het tweede achtereenvolgende jaar werd in december 2004 de belangrijkste Marokkaanse groenten- en fruitbeurs door het

Frans Sifel in Agadir georganiseerd. Het aantal standhouders was gegroeid van 120 naar 207. Er waren naast Marokko twaalf verschillende landen vertegenwoordigd, waaronder Frankrijk, Italië, Spanje, Duitsland en Denemarken. Er waren drie Nederlandse deelnemers: NAK-Agro (Eurep-gap), Fermo-Feed (organische mest) en de Marokkaanse tak van Western Seeds. Onderwerpen die in de belangstelling stonden, waren gebouwen en materialen, mest, kunstmest en turf, productietechnieken, zaden en kwekerijen, productie en uitvoer, consultancy, kassen en koelcellen.

Korte berichten uit het buitenland

Amerika

ARGENTINIË

LNV-raad Buenos Aires

> Biotechnologie

Ontwikkeling biotechnologie

Bij de stad Rosario komen twee centra voor biotechnologisch onderzoek: het Nationaal Agrobiotechnologisch Instituut en een Spaans/Argentijns centrum voor Genómica Vegetal. Met deze ontwikkeling is een investering gemoeid van US\$ 20 miljoen. De initiatiefnemers spreken van de belangrijkste concentratie van activiteiten op dit terrein in Latijns-Amerika. De centra gaan zich in eerste instantie richten op intensieve plantaardige teelten, zoals paprika en aardappels.

BRAZILIË

LNV-raad Brasília

> Zuivel | Sinaasappelsap | Aardappels

Zuivelimport en -export

In 2004 importeerde Brazilië voor US\$ 69,6 mln. aan zuivelproducten. Dat is 27,2% minder dan in 2003, toen nog voor US\$ 95,6 mln. werd geïmporteerd. De export van Braziliaanse zuivelproducten groeide in 2004 met 50.300 ton, oftewel een toename van 61,7% ten opzichte van 2003. Brazilië verkoopt steeds meer producten met toegevoegde waarde, zoals gecondenseerde melk, melkpoeder en geëvaporeerde melk. Het totaal van de export van melkpoeder bedroeg US\$ 52,7 miljoen. Gecondenseerde melk staat met US\$ 3,8 miljoen op de tweede plaats.

Koopovereenkomst sinaasappelsap

Voor de levering van bevroren sinaasappelsap sloot ABN Amro een koopovereenkomst van US\$ 55 miljoen met het exportbedrijf Citrusuco Paulista S.A., de tweede producent van sinaasappelsap in Brazilië. ABN Amro koopt het sinaasappelsap van Citrusuco door middel van opties met een looptijd van 90 dagen. De overeenkomst heeft een looptijd van twee jaar en geeft Citrusuco de mogelijkheid haar sapvoorraad in geld om te zetten en zo haar financiële reser-

ves te vergroten. Er zijn plannen om soortgelijke overeenkomsten af te sluiten met andere producenten die handelen via de internationale beurzen. Brazilië is de grootste producent en exporteur van onder meer sinaasappelsap, suiker en koffie ter wereld.

Onderzoeklaboratorium aardappels

In samenwerking met Cooperbata opende Syngenta in Vargem Grande do Sul in de deelstaat São Paulo het eerste laboratorium in Brazilië dat zich uitsluitend richt op aardappelonderzoek. Naast onderzoek naar verbetering van de teelt, zullen er fytopathologische analyses worden verricht. Het laboratorium moet uitgroeien tot het referentiecentrum voor de aardappelteelt en -techniek voor geheel

Latijns-Amerika. De handel van Syngenta in gewasbeschermingsmiddelen, exclusief die voor de tuinbouw, bedraagt 15% van de totale omzet in Brazilië. In 2003 bedroeg de totale omzet US\$ 6,6 miljard.

CANADA

LNV-raad Washington

> Voedingsmiddelen

Nieuwe code voor voedingsmiddelenimporteurs

De Voedingsmiddelenautoriteit (CFIA) heeft de ontwerpcode Good Importing Practices for Food voor voedingsmiddelenimporteurs opgesteld. De code komt in de plaats van een eerdere versie uit 1998 en is gebaseerd op de Recommended International Code of Practices - General Principles of Food Hygiene van de Codex. De CFIA heeft de industrie gevraagd commentaar te leveren op de conceptcode voordat deze in 2005 definitief van kracht wordt. Kijk voor meer informatie op <http://www.inspection.gc.ca/english/fssa/labeti/inform/d-imp-practice.shtml>

MEXICO

LNV-raad Mexico

> Investeringsmogelijkheden | fruit- en groente-export

Minder aantrekkelijk voor investeerders

Onderzoek van consultancybureau AT Kearny toonde aan dat Mexico heeft ingeboet aan concurrentievermogen en aantrekkelijkheid voor buitenlandse investeerders. In één jaar tijd kelderde Mexico van de derde naar de 23ste positie op de 'FDI Confidence Index'. Als oorzaken werden onder meer genoemd toenemende concurrentie van opkomende markten als China en

India, gebrek aan structurele hervormingen op het gebied van arbeid, energie en telecommunicatie en ontoereikende infrastructuur.

Diversificatie fruit- en groente-export

Tijdens de 55ste 'Fresh Summit Convention' van de Produce Marketing Association (PMA) in Californië (VS) deelde de Mexicaanse minister van Landbouw, Javier Usabiaga, mee dat de Mexicaanse landbouwexport een bedrag heeft bereikt van US\$ 7 miljard. Ongeveer 80% van de export van groente en fruit is gericht op de Verenigde Staten. Het ministerie van Landbouw wil de exportmarkt diversificeren en dit percentage terugbrengen naar maximaal 60%. Deze diversificatie zal ten goede komen aan de Europese Unie, Japan en China.

VERENIGDE STATEN

LNV-raad Washington

> Tomaten en paprika's | Genetisch gemodificeerde gewassen | Voedingsregels | Beveiliging zeevracht | Gewasbeschermingsmiddelen | Bioterrorisme | Voedselveiligheid

Tomaten- en paprikarapporten

Tot 1 januari 2009 moet de International Trade Commission op grond van het NAFTA-verdrag jaarlijks onderzoeken hoe de invoer van verse of gekoelde tomaten en paprika's verloopt. Zo kan de com-

Ontwerprichtlijnen genetisch gemodificeerde gewassen

De Voedings- en Geneesmiddelen Autoriteit (FDA) publiceerde eind november een document met conceptrichtlijnen voor vroegtijdige evaluatie van nieuwe genetisch gemodificeerde plantenvariëteiten. De FDA stelt voor dat ontwikkelaars het agentschap in een vroeg stadium van de ontwikkeling van een nieuw gewas informeren over het voedselveiligheidsaspect. Bij commercialisering van het gewas wordt participatie van de ontwikkelaar verwacht in het vrijwillige 'premarket consultatieproces' van de FDA. De ontwerprichtlijnen zijn bedoeld om potentiële voedselveiligheidsproblemen te ondervangen voordat onbedoelde contaminatie in de voedselketen kan plaatsvinden. Het document is te vinden op de website van de FDA: <http://www.fda.gov/OHRMS/DOCKETS/98fr/04d-0369-gd10001.pdf>

missie over actuele informatie beschikbaar wanneer handelsstromen en prijsvorming aanleiding geven tot verzoeken om beschermende maatregelen voor de binnenlandse productie. Onlangs zijn beide rapporten over 2004 beschikbaar gesteld op de website van de U.S. ITC. De rapporten bieden een schat aan informatie over consumptie, in- en uitvoer, productie en prijzen van tomaten en papri-

ka's. De directe links naar deze rapporten zijn <ftp://ftp.usitc.gov/pub/reports/studies/PUB3738.PDF> en <ftp://ftp.usitc.gov/pub/reports/studies/PUB3739.PDF>.

Administratieve regels voedingsmiddelen

De definitieve regels voor het beheer van informatiebestanden zijn door de Voedings- en Geneesmiddelen Autoriteit (FDA) ter beoordeling aan het Bureau voor Management en Budget (OMB) voorgelegd. De regels verplichten fabrikanten, verwerkers, verpakkers, opslagbedrijven, distributeurs en transporteurs van voedingsmiddelen die op de Amerikaanse markt te koop worden aangeboden, gedetailleerde bestanden bij te houden over de herkomst van voedingsmiddelen en ingrediënten en de afnemers. Ook buitenlandse bedrijven die voedingsmiddelen op de Amerikaanse markt brengen, moeten aan de eisen voldoen.

Amerikaans Container Initiatief

De Verenigde Staten en de Europese Unie gaan de beveiliging van zeevracht per container aanscherpen. Er wordt een pilotprogramma opgezet voor zendingen die voor doorvoer worden aangeboden in zowel de VS als de EU. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om vrachtinformatie uit te wisselen. Hierdoor kunnen douaneautoriteiten doorvoerpartijen identificeren, doorlichten en op risico beoordelen. De VS en de EU zijn van mening dat het uitwisselen van informatie een essentieel onderdeel vormt van controle-activiteiten van de douane.

Database tolerantiewaarden gewasbeschermingsmiddelen

De Buitenlandse Agrarische Vertegenwoordiging (FAS) van het ministerie van Landbouw heeft samen met CropLife America (CLA) de International Maximum Residue Limits (MRLs) database opgesteld.

Deze database bevat de pesticide-tolerantieniveaus van 70 verschillende landen voor meer dan 300 tuinbouwproducten. De tolerantieniveaus van 272 verschillende gewasbeschermingsmiddelen zijn beschikbaar van onder meer alle landen in de Europese Unie, de Verenigde Staten, Canada, Hong Kong, China en Argentinië. De waarden van alle gewasbeschermingsmiddelen die in verschillende landen mogen worden toegepast bij een bepaalde teelt, kunnen via selectie tegen elkaar worden afgezet. Ook kan per gewasbeschermingsmiddel een overzicht worden opgevraagd van de tolerantiewaarden per tuinbouwproduct. Kanttekeningen zijn dat internationale tolerantieniveaus uiteraard voortdurend aan verandering onderhevig zijn en dat alleen die gewasbeschermingsmiddelen zijn opgenomen waarvoor de Environmental Protection Agency, het Amerikaanse milieuoorgang, tolerantiewaarden heeft vastgesteld. De database is een nuttig instrument voor Amerikaanse exporteurs van groenten, fruit en noten en voor buitenlandse groenten- en fruitbedrijven die naar de VS of naar één van de andere opgenomen landen (wensen te) exporteren. De database kan gratis worden geraadpleegd via <http://www.fas.usda.gov/http/default.html>.

Studie naar agrarisch bioterrorisme

Het Institute for National Strategic Studies stelde een rapport op voor het ministerie van Defensie over de inzet van bioterrorisme ter beschadiging van de Amerikaanse voedselvoorziening en de agrarische infrastructuur. Ook komen de economische en sociale gevolgen van een dergelijke aanslag aan de orde en worden aanbevelingen gedaan ter voorkoming van bioterrorisme. Het gehele rapport is beschikbaar als pdf-file op <http://www.ndu.edu/inss/mcnair/mcnair>.

Onderzoek naar economische aspecten van voedselveiligheid

De Economische Onderzoeksdienst (ERS) van het ministerie van Landbouw voerde onlangs een onderzoek uit naar de economische aspecten van voedselveiligheid. In het rapport, 'The Economics of Food Safety: The Case of Green Onions and Hepatitis A Outbreak', wordt een recente uitbraak van Hepatitis A in de Verenigde Staten ten gevolge van de invoer van besmette lente-uitjes uit Mexico als voorbeeld gebruikt. Naast de economische gevolgen voor de Mexicaanse tuinders wordt er in het rapport gekeken naar hoe tuinders gemotiveerd kunnen worden om een veiliger teelt toe te passen. Het rapport staat op de website van de ERS: <http://www.ers.usda.gov/publications/vgs/nov04/VGS30501>.

Azië

> SIDHOC | PSOM

Ministerie van LNV trekt zich terug uit SIDHOC

Na ruim zeven jaar kwam op 31 december 2004 een einde aan de Nederlandse betrokkenheid bij het Sino Dutch Horticultural Training and Demonstration Center (SIDHOC) in Shanghai. Het trainingscentrum was een gezamenlijk initiatief van Nederland en China om de handelsbetrekkingen op het gebied van de tuinbouw te etaleren. Het Ministerie van LNV en de tuinbouwsector staken enkele miljoenen euro in het modelbedrijf voor zaai- en pootgoed voor toma-

afsluiting SIDHOC

ten, paprika's, rozen, gerbera's, chrysanten, krokussen, tulpen, lelies en narcissen. In de afgelopen jaren heeft het centrum een prominente rol ingenomen in het vergroten van de kennis op het gebied van tuinbouw. Meer dan 10.000 mensen zijn er getraind in de verschil-

lende disciplines van de tuinbouw. Nu het Nederlandse tuinbouwbedrijfsleven meer en meer zijn weg weet te vinden in China, trekt Nederland zich terug uit het project, dat onder Chinese leiding wordt voortgezet. Projectleider Wim Weerdenburg zal tot de WorldExpo 2010 in Shanghai betrokken blijven bij het trainingsinstituut.

> Agro- en voedseltechnologie | Warenwet

R&D matchmaking-reis agro- en voedseltechnologie

Volgens de 'McKinsey Global Survey of Business Executives, July 2004' is India de favoriete bestemming voor het outsourcen van Research & Development-activiteiten. Er liggen goede kansen in onder meer de agro- en voedseltechnologie en de daaraan gerelateerde biotechnologie. Van 4 t/m 8 april 2005 vindt een matchmaking-reis naar New Delhi, Bangalore en Mumbai plaats voor het Nederlandse bedrijfsleven in genoemde sectoren. Dan zullen gesprekken worden georganiseerd

met interessante potentiële partners, die zijn geselecteerd door de Nederlandse Ambassade, het Consulaat en de Netherlands Business Support Offices in India. Kijk voor meer informatie en/of inschrijving op www.senter.nl/india2005 of neem contact op met Arlen Hoebergen van SenterNovem, telefoon: 070-3735448, a.hoebergen@senternovem.nl.

Nieuwe warenwet

De nieuwe warenwet van India, 'The Prevention of Food Adulteration Act & Rules as on 1.10.2004' bevat een uitgebreide index en beschrijft de kwaliteitseisen van agrarische producten en levensmiddelen voor de zeer grote Indiase markt. Voor een eerste indruk van de wet kan alvast een kopie van de index worden aangevraagd bij de heer J.J.M. Verbeek: j.j.m.verbeek@minlnv.nl.

> Knelpunten | Paprika

Gesprek over knelpunten in handelsbetrekkingen

In het kader van de 'EU-Japan Regulatory Reform Dialogue' spraken vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de Japanse overheid op 11 en 12 november in Tokyo met elkaar over allerlei knelpunten in de Japanse wetgeving die de wederzijdse handelsbetrekkingen in de weg staan. De Commissie gaf te kennen dat Japan zich met zijn wetgeving voor additieven volstrekt buiten de internationale orde plaatst. De Europese Unie, de Verenigde Staten en Australië hebben een lijst ingediend met 46 belangrijke additieven die in heel de wereld worden toegepast, maar in Japan niet zijn toegestaan. Ondanks toezeggingen heeft Japan het afgelopen jaar geen van die additieven goedgekeurd. Ook werd stilgestaan bij negen organismen die de Japanse plantenziektenkundige dienst als quarantaine-organismen wil beschouwen, terwijl ze die status niet verdienen – al was het maar omdat ze ook in Japan

Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM) in Yunnan

Momenteel lopen er vijf PSOM-projecten in China, waaronder dat van het Nederlandse chrysantenveredelings- en vermeerderingsbedrijf Fides dat zijn krachten bundelde met Shanghai Seed, bloementeler en kassenbouwer in Kunming in Yunnan in zuidwest China. Samen zetten deze bedrijven een productiefaciliteit op om jaarrond-chrysanten te vermeerderen en te telen, een voor China nieuw fenomeen dat de nodige risico's met zich mee

brengt. Dit zijn twee voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor PSOM-geld in aanmerking te komen. Daarnaast moet het project armoede verminderen, werkgelegenheid creëren en de inkomens van de lokale werknemers verhogen. De PSOM-gelden zijn afkomstig van het ministerie van ontwikkelingssamenwerking en de projecten worden uitgevoerd door de EVD. Doel van het programma is om duurzame economische ontwikkeling in het westen van China te bevorderen, door Nederlandse investeringen te ondersteunen.

Meer informatie over PSOM is te vinden op de website van de EVD: www.evd.nl/PSOM. Projectmedewerker voor China is Arjen Schutten: schutten@evd.nl.

voorkomen. Voor één van de negen werd nog voor het einde van dit jaar een Pest Risk Analysis toegezegd. Buiten de officiële agenda om bracht de Commissie met betrekking tot BSE nog naar voren dat ze voor de hervatting van rundvlees-export eenzelfde behandeling verlangt als de VS. Voor 2005 staat BSE als prioritair onderwerp op de agenda.

Export Nederlandse paprika

De maand oktober was een matige afsluiting van een tot dan toe redelijk seizoen voor de export van Nederlandse paprika's naar Japan. De export bedroeg in oktober 650 ton, in dezelfde periode van 2003 was dat 1.025 ton. De totale Japanse import in oktober was 1.520 ton en was vergelijkbaar met die van 2003. Het Nederlandse aandeel in de import in oktober zakte

van 70% naar 42%. De cumulatieve Japanse invoer in 2004 stond na tien maanden op 19.330 ton. Dat is 4% hoger dan het totaal van 2003. In de koude zomer van 2003 werden er minder salades gegeten. Het Nederlandse aandeel in de

markt tot nu toe is 23%, met een totale export van 4.400 ton. In 2003 bedroeg de totale export 4.840 ton met een aandeel van 25%. De relatieve achteruitgang werd dus nagenoeg geheel in oktober opgelopen. De aanlandings-

prijzen waren in 2004 over de hele linie zo'n 10% lager. De gemiddelde prijs per kilo bij aanlanding bedroeg dit jaar omgerekend zo'n € 2,76. Het Nederlandse product ligt ongeveer een derde hoger. In 2003 en 2004 was er steeds sprake van vroegtijdige sluiting van gebieden vanwege de vondst van de Middellandse-Zeevlieg, in 2004 deden zich geen noemenswaardige fytosanitaire problemen voor. Wel ondervond de export last van het feit dat de in april 2004 gevoerde onderhandelingen over een nieuw exportprotocol nog niet hebben geleid tot Japanse wetswijzigingen. Voor de aanvang van het nieuwe exportseizoen zal één en ander zijn verholpen. Verlaging van de kosten die gemoeid zijn met het nieuwe fytosanitaire protocol kan verder verlies van marktaandeel voorkomen.

Korte berichten uit het buitenland

Europese Unie

 BALTISCHE STATEN/FINLAND/ ZWEDEN
 LNV-raad Kopenhagen

> Supermarkten

Supermarkten

De grootste supermarktketen in Finland, Kesko, en de Zweedse keten ICA kregen toestemming van

de concurrentie-autoriteit van de Europese Unie hun activiteiten in de Baltische landen te fuseren. Kesko staat het sterkst in Estland, ICA Baltics in Litouwen. Samen hebben de supermarktketens 8.300 werknemers in de Baltische landen.

 BELGIË
LNV-raad Brussel

> Witlof | Case New Holland

Flandria-witlof

Het aantal Nederlandse en Franse producenten dat witlof levert aan de Belgische LAVA-veilingen, is dit seizoen opnieuw toegenomen. De

LAVA-veilingen hebben na onderling overleg besloten dat witlof van deze telers het Flandria-keurmerk kan krijgen. Daardoor zal het Europese marktaandeel van Flandria-witlof met 10% stijgen. Voor de handel is de uitbreiding een belangrijke troef, omdat het de veilingen de mogelijkheid geeft zeer grote homogene partijen aan te bieden. De totale witlofproductie in de belangrijkste productielanden Frankrijk, België en Nederland neemt dit seizoen overigens niet toe. In 2005 zullen deze drie landen voor het derde achtereenvolgende en tevens laatste jaar geza-

menlijk witlof promoten op de groeimarkten Duitsland en Italië. LAVA verwacht dat de duur van deze campagne te kort is om een blijvende groei in de afzet te realiseren.

Reorganisatie Case New Holland

Case New Holland (CNH) in Zedegem, een producent van tractoren en landbouwmachines, besteedt de productie van graanmaaiers en dorssecties uit aan de CNH-vestiging in het Poolse Plock. De assemblage van de CR-maaidorser voor de Europese markt komt vol-

ledig naar Zedelgem. Vanaf 2006 zou dit een volume van 200 tot 250 machines betekenen. Bij CNH in Zedelgem werken ongeveer 1.700 mensen, van wie 70 op basis van een vervangingscontract. Binnen de Europese ondernemingsraad van Fiat, het moederbedrijf van CNH, is besloten het onderhoud van de CNH-machines weer binnen het bedrijf te gaan doen. Dat zou betekenen dat 75 werknemers in Antwerpen en circa 40 in Zedelgem bij het moederbedrijf terugkomen.

 DUITSLAND
LNV-raad Berlijn

> **Etikettering**

Wijziging wet etikettering levensmiddelen

Ingrediënten die allergieën kunnen veroorzaken, zoals glutenbevattend graan, melk, eieren, vis, soja, sesamzaad en pinda's, moeten sinds 13 november 2004 goed waarneembaar op de verpakking worden vermeld. Dit schrijft een wijziging in de regelgeving omtrent etikettering van voorverpakte levensmiddelen voor. Met de vernieuwde regelgeving komt ook een einde aan de zogenoemde '25% regel'. Op basis van deze regel was het bij samengestelde producten niet nodig de ingrediënten van één bestanddeel van het product te noemen als dit in totaal minder dan 25% van het eindproduct bedroeg.

 FRANKRIJK
LNV-raad Parijs

> **Zaaizaden en uitgangsmateriaal | nieuwe minister**

Export zaaizaden en plantaardig uitgangsmateriaal

De Franse export van zaaizaden en uitgangsmateriaal bedroeg in 2003/2004 € 600 miljoen. Dit is een toename van 6% ten opzichte van de vorige campagne en levert een handelsoverschot op van € 228 miljoen, ruim 16% van het totale

als het ministerie van Landbouw het verbod op de behandeling van zaaizaden met de gewasbeschermingsmiddelen Gaucho en Regent TS bij export niet opheft. Dit verbod is op nationaal niveau ingevoerd wegens het mogelijke verband met de hoge bijensterfte in bepaalde regio's. Het ministerie van Landbouw wil de maatregel vooralsnog niet herzien. Ook het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid is een zorgpunt voor de sector. Vanaf 2006 kunnen graantelers ook tuinbouwzaden en bietenzaad produceren op percelen die recht hebben op ontkoppelde steun. Het GNIS vindt dit 'deloyale concurrentie' voor de traditionele zaaizaadproducenten en verzoekt het ministerie van Landbouw om steun voor deze categorie.

Nieuwe minister van Landbouw

Dominique Bussereau (52 jaar) is de nieuwe minister van Landbouw, Voedsel, Visserij en Rurale Zaken. Hiervóór was hij staatssecretaris voor Begroting en Begrotingshervorming. Voorganger Gaymard liet een aantal belangrijke, onafgewerkte dossiers achter, waaronder

het wetsontwerp over de ontwikkeling van landelijke gebieden (in behandeling in de Senaat), de nieuwe Oriëntatiewet voor de Landbouw naar aanleiding van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (nog in de maak), en het wijndossier. De wijnproducenten hebben een massale demonstratie aangekondigd tegen een publiekscampagne van Volksgezondheid tegen alcohol, waarbij een fles rode wijn in beeld komt.

bouw wil ervoor zorgen dat de landbouwers weten wat biologische teelt is en hen tot biologische productie aanzetten. De gewestelijke overheid werkt mee en biedt een cursus over het onderwerp aan.

Vis-etikettering per 1 januari 2005

Sinds 1 januari 2005 moeten aanbieders van vis, schaal- en schelpdieren aan de nieuwe etiketteringsregels voldoen. Op de etiketten moet staan vermeld: de soort, de vangst- of productiemethode, het vangstgebied en de wijze van verpakking.

IERLAND

LNV-raad Londen

> Veetransport

Geen steun openhouden route veetransport

Met de sluiting van de P&O-route van Roslare naar Cherbourg en de wintersluiting van een andere route is vanaf begin december geen rechtstreeks vervoer van levend vee uit Ierland naar het Europese vasteland meer mogelijk. Minister van Landbouw en Voedsel Mary Coughlan liet weten niet in te grijpen om een directe route tussen Ierland en Frankrijk voor de export van levend vee open te houden. De Ierse regering verleent geen subsidie voor een nieuwe lijn. Ook komt er geen wettelijke verplichting voor andere veerdiensten om vrachtauto's met levend vee mee te nemen naar het Europese continent. Volgens Coughlan zijn beide opties niet mogelijk in het licht van de bestaande EU-regelgeving op het gebied van staatssteun en mededinging. Volgens Coughlan komt de Europese Commissie binnenkort met voorstellen die het mogelijk moeten maken Iers rundvee via het Verenigd Koninkrijk naar het Europese vasteland te transporteren. Op dit moment is deze route niet toegestaan vanwege Europese BSE-regels. Coughlan beschouwt de 'landroute' via het Verenigd Koninkrijk als een tijdelijke oplossing en geeft de voorkeur aan een directe

veerverbinding tussen Ierland en het vasteland. Ambtenaren van haar ministerie zijn in gesprek met een Frans bedrijf dat eventueel bereid is de door P&O afgestoten route Roslare-Cherbourg over te nemen en onderzoeken de mogelijkheden van subsidie uit Europese fondsen op basis van de zogenoemde Marco Polo-regeling voor veetransporten van eilanden naar het vasteland en tussen eilanden.

SPANJE

LNV-raad Madrid

> Biologische vereniging | Etikettering | Aquacultuur | Tuinbouw

Eerste biologische vereniging op Canarische eilanden

Op de Canarische eilanden is la Asociación Biológica Agraria de Canarisa (ABAC) opgericht. Deze vereniging voor biologische land-

Opleiding aquacultuur

Ter verbetering van de visserijrelaties met Marokko zullen de aquacultuurproducenten uit Cádiz zorgen voor opleidingen in Marokkaanse bedrijven, voor personeel en voor leraren op het gebied van aquacultuur. De cursussen zullen gedurende een jaar worden gegeven.

Tuinbouwproblemen op de Canarische eilanden

In de laatste twaalf jaar zijn op de Canarische eilanden 72 ziekten en plagen ontdekt van voornamelijk tropische oorsprong. Daarom heeft het ministerie van Landbouw besloten de fytosanitaire controle bij de invoer van tropische producten op te voeren. Het is echter de vraag of dat zal helpen. De autoriteiten van de Canarische eilanden denken dat de meeste problemen ontstaan door illegaal ingevoerde zaden, stekjes en eindproducten. De sector leek een extra klap te krijgen toen meer dan 200.000 sprinkhanen uit Afrika binnenvlogen. Hoewel in de eerste berichten sprake was van een verlies van 20% van de oogst, blijkt de schade inmiddels mee te vallen. De sprinkhanen waren zo uitgeput van de overtocht, dat ze geen kracht meer hadden om te snoepen.

Zoutwinning op Lanzarote

Argrarische activiteiten op La Gomera

 TURKIJE
LNV-raad Ankara

> **Tariefquota / Pluimvee**

Tariefquota agrarische producten

In de Turkse staatskrant is een communiqué verschenen over de mogelijkheid voor een aantal agrarische producten afkomstig uit landen van de EU invoerquota aan te vragen. Behalve de douanetariefcodes moeten dan per aanvraag een specificatie van de distributiecriteriën en het maximum van de tariefquota worden gegeven. Een Nederlandse vertaling is als samenvatting terug te vinden op www.nlank-agr.com. In 1998 stelde de Associatie Raad een lijst op met invoerquota. Turkije kwam in enkele gevallen, bijvoorbeeld bij het 19.000 ton-quotum voor rundvlees, achteraf zijn verplichtingen niet na. Dit communiqué lijkt een symbolische stap in de richting van een verdere EU-integratie, ook voor agrarische producten. De Turkse primaire sector wordt nu al blootgesteld aan EU-concurrentie. De verwachting is dat de quota zullen worden verruimd wanneer de Europese Raad besluit tot de start van de toetredingsonderhandelingen.

Workshop pluimveehouderij

Eind november organiseerden het Turkse ministerie van Landbouw (MARA), LNV VB-Ankara, BesdBir en de Kamer van Koophandel van Bursa een workshop pluimveehouderij in Bursa. Van alle agrarische

sectoren is de Turkse pluimveehouderij het verst ontwikkeld. Geïntegreerde particuliere organisaties zijn samen goed voor 85% van de nationale productie van 700.000 ton pluimveevlees per jaar. Deze organisaties werken met eigen broilerproductie, mengvoerbedrijven, transportondernemingen, pakstations/slachterijen, uitsnijderijen en incidenteel zelfs met eigen fast-foodrestaurants. Steeds meer integraties kwalificeren zich met recent gebouwde Nederlandse slachttinstallaties voor een EU slachthuis-erkenning. De workshop stond dan ook in het teken van de ontwikkelingen van de internationale handel in pluimveeproducten en op het gebied van de EU-regelgeving. Daarnaast bood de workshop een goede gelegenheid om iets van het marktterrein terug te winnen, dat verloren ging door de uitbraak van vogelpest in Nederland. Wil Turkije een rol spelen op de internationale markt, dan is er nog veel werk aan de winkel. De overheid zal moeten nadenken over de afschaffing van oude beperkingen met betrekking tot bijvoorbeeld een vrijere invoer van veevoergrondstoffen. Naast het verwerven van slachthuiserkenningen zal de primaire sector moeten voldoen aan EU-dierenwelzijns-eisen en de nieuwe Food Law met betrekking tot bijvoorbeeld de traceerbaarheid van producten.

 VERENIGD KONINKRIJK
LNV-raad Londen

> **Voedingsmiddelen | Koffie**

Exportontwikkeling positief

De export van voedingsmiddelen en dranken door het Verenigd Koninkrijk kwam eind 2004 uit op een kleine £ 10 miljard (ongeveer € 15 miljard). Daarmee komt de omvang van de export weer in de buurt van het record van £ 10,1 miljard dat vlak voor de uitbraak van de BSE-crisis werd bereikt. Er zit nog steeds groei in de export op agra-

risch gebied, terwijl de totale export 1% lager is dan in 2003. De grootste groei van 3% zat in de producten met de meeste toegevoegde waarde. Ook de dranken deden het goed met een stijging van 2%, waarvan whisky met een aandeel van bijna £ 1 miljard het leeuwendeel voor zijn rekening neemt.

Strijd om fair trade-koffie

Nestlé en Kraft Foods komen volgend jaar met een eigen merk fair trade-koffie en een eigen certificeringssysteem. De fair trade-koffie van beide voedingsmiddelengiganten zal niet het stempel krijgen van de Stichting Fairtrade, die los van de wereldmarktprijs een vaste prijs voor de koffie betaalt. Nestlé (met het merk Nescafé) en Kraft (met het merk Kenco) zijn bereid de producenten die aan hun programma meedoen, een zeker deel boven de gemiddelde marktprijs te betalen. De Stichting Fairtrade is woedend over deze ontwikkeling en betreurt de wirwar van certificeringssystemen die op deze wijze gaat ontstaan. Nestlé en Kraft Foods zeggen buiten de Stichting Fairtrade om te opereren, omdat de meerderheid van de consumenten niet bereid zou zijn extra geld neer te tellen voor deelname aan het fair trade-programma van de stichting.

Uitnodiging

In de week van 28 februari t/m 4 maart 2005 zijn alle raden en attachés van de Landbouwbureau's voor de jaarlijkse pleenaire bijeenkomst in Nederland. In het kader daarvan organiseert de directie Industrie en Handel op donderdag 3 maart de gebruikelijke informatiemarkt voor het bedrijfsleven. De informatiemarkt vindt dit jaar plaats in De Fabrique te Maarssen van 17.00 – 21.00 uur. Om 19.00 uur gaat het buffet open. De kosten voor deelname bedragen 80 euro. Indien u de informatiemarkt wilt bijwonen en (nog) geen uitnodiging hebt ontvangen, kunt u contact opnemen met Melissa Daniels van het secretariaat van de directie Industrie en Handel, e-mailadres: m.daniels-hak@minlnv.nl, telefoon: 070 - 378 44 16, fax: 070 - 378 6123. U krijgt de uitnodiging dan alsnog toegezonden.

Vooraankondiging Agrotechnologiemissie Argentinië en Chili

Van 16 tot 25 mei 2005 wordt een agrotechnologiemissie naar Argentinië en Chili georganiseerd. Aansluitend is er de optie een bezoek aan Brazilië te brengen. De missie heeft tot doel de wetenschap en het bedrijfsleven nauw met elkaar in contact te brengen. Voor deze missie werken de Nederlandse Ambassades in Argentinië en Chili, het LNV-bureau in Buenos Aires, het ministerie van LNV, Rabobank International en Wageningen UR samen. De organisatie is in handen van het Nederlands Centrum voor Handelsbevordering (NCH). In Buenos Aires, Mendoza en Santiago de Chile zullen seminars worden georganiseerd, waar zowel het agrarische bedrijfsleven als de wetenschappelijke wereld gezamenlijke belangen kunnen uitwisselen en bespreken. In Buenos Aires worden ook het bedrijfsleven en de wetenschap uit Uruguay uitgenodigd. Ook is het mogelijk op individueel bedrijfsonderzoek uit te gaan, om theorie en praktijk aan elkaar te koppelen. De ambassades ter plaatse zullen u daarbij behulpzaam zijn.

Belangrijkste agrarische sectoren, die de beste kansen voor aanknopingspunten voor Nederlandse bedrijven hebben, zijn: vlees, visteelt, (biologische) groenten en fruit. Voor de algemene agrarische- en levensmiddelen-technologie zijn in feite alle agrarische sectoren potentiële afzetkansen. Deze sector is overigens één van de snelst groeiende in Latijns-Amerika.

Voor nadere informatie kunt u te allen tijde contact opnemen met de landenbeleidsmedewerker voor Latijns-Amerika, dhr. J. Porte (j.porte@minlnv.nl) - 070 378 44 28 of dhr J. v. Wissen van het NCH (janvanwissen@nchnl.nl) - 070 344 15 55.

Laatste nieuws

Nieuw Market survey

In opdracht van directie Industrie en Handel (I&H) en in samenwerking met de LNV-raad in Moskou is er een Engelstalig rapport verschenen "Market survey of the pig & poultry sector in the Russian Federation". Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met mw. Lia Luijkx-Visser van de directie I&H. Telefoonnummer 070-3784119, e-mail: a.p.luijkx-visser@minlnv.nl

Maatschappelijk Verslag 2004

Praktisch hulpmiddel bij maatschappelijk verantwoord ondernemen

Op zoek naar een praktisch instrument om de maatschappelijke verantwoordelijkheid van eigen bedrijf en dat van bedrijven in de keten tegen het licht te houden? Wellicht biedt het eind 2004 verschenen 'Maatschappelijk Verslag 2004' houvast.

Aan de hand van 58 geformuleerde maatschappelijke issues die in Nederland leven, heeft een breed samengestelde klankbordgroep van MVO Nederland de MVO-agenda opgesteld. De meeste vraagstukken overstijgen de nationale grenzen. MVO richt zich dan ook op de wereld.

Samenwerking

Innovatief ondernemerschap kan een bijdrage leveren aan oplossingen voor de bovengenoemde problemen. Bedrijven doen al het nodige, maar dat gebeurt veelal onbewust. Door gericht te werken en daarbij ook de samenwerking met consumenten, aandeelhouders, lokale overheden en maatschappelijke organisaties aan te gaan, kan veel méér worden bereikt.

MVO Nederland

Het ministerie van Economische Zaken heeft MVO Nederland in opdracht van het kabinet in 2004 opgericht. Het optimaal laten benutten van de mogelijkheden

van ondernemerschap bij het zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken is de missie van MVO. MVO Nederland gaat daarom partnerschappen aan met bedrijven en organisaties. Ook het ministerie van LNV en MVO Nederland zijn een partnerschap aangegaan.

Ondernemerschap

In alle activiteiten van MVO Nederland staat ondernemerschap centraal. Activiteiten van de partners dragen niet alleen bij aan het voorkómen en oplossen van maatschappelijke vraagstukken, maar tevens aan het realiseren van de economische doelstellingen van de partners. Winst in

het geval van bedrijven, grotere efficiency of effectiviteit in het geval van niet-commerciële partners. Dit is volgens MVO Nederland de enige manier om MVO duurzaam te verankeren binnen bedrijven en organisaties.

Het 'Maatschappelijk Verslag 2004' kan gratis worden besteld en/of gedownload via www.mvonderland.nl.

Trade Agreement belangrijke stap voor internationale handelspolitiek Afrika

Eind 2004 werd een Preferential Trade Agreement (PTA) ondertekend tussen de South African Customers Union, SACU (Botswana, Lesotho, Namibië, Swaziland en Zuid-Afrika) en Mercosur (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay). Dit is een belangrijke stap in de implementatie van de internationale handelspolitiek van SACU. Het is ook de eerste stap voor een Free Trade Area, FTA, met een ander regionaal opkomend economisch blok. Van ongeveer 2.000 producten zullen de tarieven fors dalen. Het is de bedoeling dat andere handelsgerelateerde onderwerpen, zoals samenwerking tussen de douanediensdiensten en regels op fytosanitair gebied ook onderwerp van bespreking worden. Men hoopt dat door de FTA de marktkanalen voor chemische producten, voedselverwerking, en de transportsector zullen verbeteren. Staalproducten zijn uitgesloten van de overeenkomst. De Zuid-Afrikanen vreesden de import van goedkope staalproducten uit Brazilië en hebben een succesvolle lobby gevoerd om dit te voorkomen. Op dit moment gaat slechts 2% van de Zuid-Afrikaanse handel naar Mercosur-landen.

De handel is inmiddels verdubbeld van € 3 mln in 1994 naar € 5 mln in 2000. Het afgelopen jaar, 2004, kende zelfs een groei van 19% vergeleken met 2003. De belangrijkste handelspartner binnen Mercosur is Brazilië (bijna € 6 mln in 2001). Belangrijke exportproducten zijn o.a.: papierproducten, chemicaliën, gereedschappen en diverse metalen. Ook politiek gezien beschouwen Zuid-Afrika en Brazilië elkaar als strategische partners, in elk geval binnen de WTO.

Carim, de onderhandelaar van Zuid-Afrika, gaf bij de ondertekening aan dat SACU hoopte binnenkort de onderhandelingen met de Europese vrijhandelszone af te ronden en tevens de besprekingen met de VS in 2005 weer op te pakken. Ook India en China staan op het verlanglijstje, maar volgens Carim zal een overeenkomst met deze landen nog wel even op zich laten wachten.

Achtergrond

Sinds de mislukte bijeenkomst in Cancun hebben ontwikkelingslanden geprobeerd de handelsbanden tussen ontwikkelingslanden sterker te maken, als antwoord op de – in hun ogen – slechte markttoegang naar westerse markten. Het heeft al met al lang geduurd voor de ondertekening plaatsvond. Dit had te maken met het feit dat er tussen deze beide blokken nog weinig handel was. Het verkennen van elkaars markten heeft dan ook de nodige tijd in beslag genomen en ook de financiële crisis in Argentinië werkte vertragend.

Reeds in september 2000 heeft de Zuid-Afrikaanse agro-industrie aangegeven geïnteresseerd te zijn in handel met de Zuid-Amerikaanse landen. Het gaat o.a. om bier, pasta's, maïs, meel- en ontbijtproducten.

De VS hebben ook een overeenkomst gesloten met SACU. Dit kan inhouden dat VS-leveranciers hun producten niet naar de Mercosur, maar naar de SACU-landen zullen sturen, vanwege de US-SACU preferenties.

De VS heeft geprobeerd te onderhandelen met afzonderlijke landen binnen Mercosur, maar daar is kennelijk een stokje voor gestoken. Door de verzwakte positie van Argentinië is de positie van Mercosur mede verzwakt. Dit geldt ook voor de onderhandelingen met de EU. Dit heeft mogelijk een positief effect gehad op de 'deal' tussen SACU en Mercosur.

N.B. In vergelijking met Mercosur heeft de teloorgang van Zimbabwe, die ongeveer tegelijk met de economische achteruitgang van Argentinië plaatsvond, de handelspositie van SACU niet aangetast, omdat Zimbabwe buiten SACU staat.

Volgens de DG van Trade and Industry past de overeenkomst met Mercosur precies in de handelsprioriteitenlijst van SA en is dat tevens de reden waarom president Mbeki haar zo'n warm hart toedraagt.

De overeenkomst wordt ook wel de Summer of the South genoemd.

Promotie Nederlandse bloembollen

Op 4 december 2004 schonk de Nederlandse ambassadeur in Korea ruim 6.000 door een exporteur ter beschikking gestelde tulpenbollen aan de burgemeester van Seoul. Op diezelfde dag vond de introductie van geprepareerde bloembollen in enkele supermarkten in Seoul plaats. Er werden flyers en 170 geschenkpakketten met bollen uitgereikt. Komend voorjaar krijgt deze actie een vervolg met een sectorpromotiedag op de City Plaza. Deze dag werd georganiseerd door het LNV-bureau

in Seoul, in samenwerking met het International Bulb Centre (IBC). Duizenden tulpen zullen de plaza een Hollands accent geven. In april 2005 wordt ook een speciale Hollandweek georganiseerd tijdens het jaarlijkse 'Tulip festival' in het amusementpark Everland bij Seoul. Doel is de verkoop van droge bollen omhoog te stuw en om meer soorten bollen dan de huidige vijf zonder 'post entry quarantine' op de Koreaanse markt te mogen brengen.

LNV-bureaus in het buitenland

ABU DHABI

Werkgebied: Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië
Dr. ir. J.G. van der Beek, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Apt. 602 Al Masaoood Tower Building, Shekh Hamdan Street, Abu Dhabi, Verenigde Arabische Emiraten.
Postadres: P.O.Box 1 46560, Abu Dhabi, Verenigde Arabische Emiraten.
Tel.: (00-971) 2 632 1920 (BZ)
Fax.: (00-971) 2 631 3158 (BZ)
E-mail: abu-lnv@minbuza.nl

Bureau Riyad

Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Diplomatic Quarter, Riyadh, Saoedi-Arabië
Postadres: P.O.Box 94307, Riyadh 11693, Saoedi-Arabië
Tel.: (00-966) 1 488 1093/2501 (LNV)
Fax.: (00-966) 1 488 1519 (LNV)
E-mail: tijdelijk vervallen
2^e E-mail: riy-lnv@minbuza.nl
<http://www.holland.org.sa>

ANKARA

Werkgebied: Turkije, Israël, Palestijnse Gebieden
Mw. drs. C.J.M. Konsten, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Turan Günes Bavari 7. Cadde no. 3, Yildiz 06550 Ankara, Turkije
Tel.: (00-90) 312.409.1860 (LNV)
Fax: (00-90) 312.409.1892 (LNV)
E-mail: nlgovankagr@bnet.net.tr
2^e E-mail: ank-lnv@minbuza.nl
<http://www.dutchembassy.org.tr>
<http://www.nlankagr.com>

Bureau Athene (zie Boekarest)

BANGKOK

Werkgebied: Thailand, Filippijnen, Vietnam
Ir. M.H. Slingenbergh, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 106 Wireless Road, Lumpini, Bangkok-10330
Postadres: P.O. Box 404, Bangkok 10330, Thailand
Tel.: (00-66) 2.255.7559 (LNV)
Fax: (00-66) 2.254.1415 (LNV)
E-mail: nlbanagr@loxinfo.co.th
2^e E-mail: ban-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.in.th>

Bureau Hanoi

Mw. Truong Thi Dung, Technisch assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden Daeha Office Tower, 6 th floor 360 Kim Ma Street, Ba Dinh District, Hanoi
Tel.: (00-84) 4.831.5650
Fax: (00-84) 4.831.5605
E-mail: nlhanagr@fpt.vn
E-mail: han-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlands-embassy.org.vn>

Bureau Manilla

Dhr. J.I.C. Laquian, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 9^e Etage, King's Court Bld I, 2129 Chino Roces Avenue, Makati City, Metro Manilla, Filippijnen
P.O. Box 2448 MCPO, 1264 Makati, Metro Manilla, Filippijnen
Tel.: (00-63) 2.811.2706 (LNV)
Fax: (00-63) 2.811.2706 (LNV)
(00-63) 2.815.4579 (BZ)
E-mail: nlmanagr@eastern.com.ph
2e E-mail: man-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.ph>

BELGRADO (ZIE Boedapest)

BERLIJN

Werkgebied: Duitsland, Zwitserland
Ir. J.J. Pape, LNV-Raad
Mw. Mr. S.M.C. Deepen, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Klosterstrasse 50, 10179 Berlin, Duitsland
Tel.: (00-49) 30.2095.6480 (LNV)
Fax: (00-49) 30.2095.6481 (BZ)
E-Mail: nlblnagr@bln.nlab.de
2e E-mail: bln-lnv@minbuza.nl
<http://www.dutchembassy.de>

BOEDAPEST

Werkgebied: Hongarije, Bosnië-Herzegovina, Kroatië, Slovenië, Servië-Montenegro, Oostenrijk
Drs. J.D. Gábor, LNV-Raad
Veterinair Werkgebied: Hongarije, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Servië-Montenegro, Kroatië, Macedonië, Polen, Roemenië, Slovenië, Tsjechië en Slowakije
Drs. A.E. Braam, Raad voor Veterinaire aangelegenheden
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Fuge utca 5-7, (2^e district), 1022 Boedapest, Hongarije
Postadres: P.O. Box 56, 1388 Boedapest, Hongarije
Tel.: (00-36) 1.3366.380 (LNV)
Fax: (00-36) 1.3266.238 (LNV)
E-mail: nlboeagr@pronet.hu
2^e E-mail: bdp-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.org.hu>

Bureau Belgrado

Mw. M. Mirkovic, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Simina 29, 11000 Belgrado, Servië-Montenegro
Postadres: Postfah 489, 11001 Belgrado
Tel.: (00-381) 11.3281.147
Fax: (00-381) 11.6289.86
E-mail: nlgovbel@eunet.yu
2^e E-mail: bel-lnv@minbuza.nl
<http://www.nlembassy.org.yu>

Bureau Zagreb

Mw. D. Budimir, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Medvescak 56, 10000 Zagreb, Kroatië
Tel.: (00-385) 1.468.3697 (LNV)
Fax: (00-385) 1.468.4877 (BZ)
E-mail: zag-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.hr/>

BOEKAREST

Werkgebied: Roemenië, Bulgarije, Griekenland
Ir. Ing. M.Y. Brouwer, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Aleea Alexandru 20, Sector 1, 011823 Boekarest, Roemenië
Tel.: (00-40) 21.231.5657 (LNV)
Fax: (00-40) 21.231.6373 (LNV)
E-mail: nlbkragr@olanda.kappa.ro
2e E-mail: bkr-lnv@minbuza.nl
<http://www.olanda.ro/>

Bureau Athene

Mw. M. Plessas-Schallenburg, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Leoforos Vassileos Konstantinou 5-7, Athene 106-74, Griekenland
Tel.: (00-30) 2.107.254.960
Fax: (00-30) 2.107.254.907
E-mail: ath-lnv@minbuza.nl
<http://www.dutchembassy.gr>

Bureau Sofia

Mw. D.H. Milenkova, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Oborishte 15, 1504 Sofia, Bulgarije
Tel.: (00-359) 2.8160.380 (LNV)
Postadres: P.O. Box 91, 1000 Sofia, Bulgarije
Tel.: (00-359) 2.8160.380 (LNV)
Fax: (00-359) 2.8160.381 (LNV)
E-mail: nlsofagr@bulpost.net
2^e E-mail: nlsofagr@bulpost.net
<http://www.netherlandsembassy.bg>

BRASÍLIA

Werkgebied: Brazilië
Dhr. J.G. van de Vooren, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Ses Avenida das Nações, QD. 801, Lote 05 CEP 70405-900 Brasilia - DF, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 07/0098, CEP 70359-970 Brasilia - DF, Brazilië
Tel.: (00-55) 61.321.4769 (BZ)
Fax: (00-55) 61.323.5342 (LNV)
E-mail: nlbraagr@uol.com.br
2^e E-mail: bra-lnv@minbuza.nl
<http://www.embaixada-holanda.org.br>

Bureau São Paulo

Mw. F.E. Heering, Administratief medewerker Consulaat-Generaal der Nederlanden
Bezoekadres: Avenida Brigadeiro Faria Lima 1779, 3 - andar CEP 01451-001-Sao Paulo-SP, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 11302, CEP 05422-970-São Paulo-SP, Brazilië
Tel.: (00-55) 11.3811.3300 (BZ)
Fax: (00-55) 11.3819.0903 (LNV)
E-mail: nlsaoagr@uol.com.br
2^e E-mail: sao-lnv@minbuza.nl
<http://www.embaixada-holanda.org.br>

BRUSSEL

Werkgebied: België, Luxemburg
Jhr. Mr. ing. K.H.A. von Chrismar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, H. Debroulxlaan 48, 1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1550 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1780 (LNV)
E-mail: nlbruagro@euronet.be
2e E-mail: brn-lnv@minbuza.nl
<http://www.nederlandseseambassade.be>

BRUSSEL PV-EU

Mw. Drs. M.A.J. Vaes, LNV-Raad
Drs. A.M. Akkerman, Raad voor Veterinaire Aangelegenheden
Mr. O.B.M. Meuffels, LNV-Attaché
Ir. F. Vroegop, LNV-Attaché
Mw. Drs. S.J.C.W. Bont, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Europese Unie, H. Debroulxlaan 48, 1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1545/1546 (LNV)
Fax: (00-32) 2.679.1776/1783 (LNV)
E-mail: bre-lnv@minbuza.nl
<http://www.nederlandseseambassade.be>
Opmerking Tevens belast met procurementaangelegenheden in het kader van de ontwikkelingsfondsen van de EU.

BUENOS AIRES

Werkgebied: Argentinië, Chili, Uruguay
Drs. M. van Genne, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Edificio Porteño II, Olga Cossentini 831, Pisos 3 y 4, C1107 BVA Buenos Aires, Argentinië
Postadres: Ambassade der Nederlanden, Olga Cossentini 831, C1107 BVA Buenos Aires, Argentinië
Tel.: (00-54) 11.4338.0090 (LNV)
Fax: (00-54) 11.4338.0091 (LNV)
E-mail: nlbueagr@embajadaholanda.int.ar
2e E-mail: bue-lnv@minbuza.nl
<http://www.embaixadaholanda.int.ar>

DAMASCUS (zie Kairo)

GENÈVE PV-WTO

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de WTO (Wereldhandelsorganisatie) en andere internationale organisaties te Genève (UNCTAD, UNEP, WHO, WIPO/UPOV)
Ir. R.P. Lapperre, LNV Raad
Postadres: C.P. 196, 1211 Genève 20 CIC, Zwitserland
Tel.: (00-41) 22.748.1822/08 (LNV)
Fax: (00-41) 22.748.1828 (BZ)
E-mail: nlgevagr@bluewin.ch
2e E-mail: roald.lapperre@minbuza.nl

Hanoi (zie Bangkok)

HONG KONG SAR (zie Peking)

JAKARTA

Werkgebied: Indonesië, Maleisië, Singapore, tevens voor Association of South-East Asian Nations (ASEAN)
Ir. F.A.G.M. Claassen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Jalan H.R. Rasuna Said, Kavel S-3, Kuningan, Jakarta 12950, Indonesië
Tel.: (00-62) 21.524.1032/48 (LNV)
Fax: (00-62) 21.526.2230 (LNV)
E-mail: nljakagr@jrne.orid
2^e E-mail: jak-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.or.id/>

Bureau Singapore

Dhr. K.C. Chang, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 541 Orchard Road, 13-01 Liat Towers, Singapore 238881
Postadres: Tanglin P.O. Box 447, Singapore 912415
Tel.: (00-65) 6739.1121
Fax: (00-65) 6737.1940
E-mail: nlsinagr@singnet.com.sg
2^e E-mail: sin-lnv@minbuza.nl
<http://www.nethemb.org.sg>

KAIRO

Werkgebied: Egypte, Jordanië, Libanon, Syrië
Ir. H.L.M. van Wissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 18, Hassan Sabri Street, 11211, Zamalek, Kairo, Egypte
Tel.: +202 736 38 63 / 739 55 712/3
Fax: +202 736 09 36
E-mail: nlkaiagr@hollandemb.org.eg
2^e E-mail: kai-lnv@minbuza.nl
<http://www.hollandemb.org.eg>

Bureau Damascus

Mw. Samar Kadri, Technisch Assistent
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Abou Roumaneh, Al-Jalaa Street, Imm. Tello, Damascus, Syrië
Postadres: Boîte Postale 702, Damascus, Syrië
Tel.: (00-963) 11.333.5119/6871 (BZ)
Fax: (00-963) 11.333.9369 (BZ)
E-mail: nldamagr@cyberia.net.lb
2^e E-mail: dmc-lnv@minbuza.nl

KIEV

Werkgebied: Oekraïne, Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Moldavië
Ir. A.A. Verhagen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Kontraktova Ploscha 7, 01901 Kiev, Oekraïne
Tel.: (00-380) 44.490.8223 (LNV)
Fax: (00-380) 44.490.8266 (LNV)
E-mail: kievgaronl@ukr.net
2^e E-mail: kie-lnv@minbuza.nl
<http://www.holland.com.ua>

Bedrijvendag “Perspectieven voor de groenten- en fruitsector in Centraal-Europa”

Op 19 april a.s. is op kasteel Groeneveld te Baarn de bedrijvendag “Perspectieven voor de groenten- en fruitsector in Centraal-Europa”.

Organisator is het Ministerie van LNV en Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO). Aanvang: 9.30 uur. De dag is bedoeld voor vollegrondsgroentetelers, fruittelers, fruitboomboomkwekers en beleidsmakers. Het thema: één jaar na toetreding tot de EU, wat zijn de trends en consequenties voor het Nederlandse bedrijfsleven?

Sprekers uit Nederland, Polen en Slowakije geven hun visie op de

kansen in Centraal-Europa voor het Nederlandse bedrijfsleven in de groente- en fruitsector, afgewisseld met korte presentaties over projecten die de PPO momenteel in Centraal-Europa uitvoert. Ten slotte is er een presentatie van de EVD, het agentschap en het ministerie van EZ over internationaal ondernemen met aansluitend een borrel.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dhr. H. de Putter, PPO-AGV te Lelystad, 0320-291 111 of e-mail naar Bedrijvendag@wur.nl. Aanmelden kan bij mevr. N. Menses, via e-mail naar Bedrijvendag@wur.nl, schriftelijk via Postbus 430, 8200 AK Lelystad, per fax 0320-230479 of telefonisch via 0320-291262.

KOPENHAGEN

Werkgebied: Denemarken, Estland, Finland, Noorwegen, IJsland, Zweden
Dhr. H.H. Schipper, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Tolbodgade 33, DK 1253 Kopenhagen K, Denemarken
Tel.: (00-45) 33.707.218
Fax: (00-45) 33.140.350
E-mail: nlkopagr@newmail.dk
2^e E-mail: kop-lnv@minbuza.nl
<http://www.nlembassy.dk>

LISSABON (zie Madrid)

LONDEN

Werkgebied: Verenigd Koninkrijk, Ierland
Drs. G.G.J. Thissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 38, Hyde Park Gate, Londen SW7 5DP, Verenigd Koninkrijk
Tel.: (00-44) 20.7590.3279/76/77/80
Fax: (00-44) 20.7581.5276
E-mail: nlonagr@netherlands-embassy.org.uk
2^e E-mail: lon-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlands-embassy.org.uk/>

MADRID

Werkgebied: Spanje, Marokko, Portugal
Mr. C.J. Heringa, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Avenida del Comandante Franco 32, 28016 Madrid, Spanje
Tel.: (00-34) 91.353.7521/20 (LNV)
Fax: (00-34) 91.353.7567 (LNV)
E-mail: nlmadagr@telefonica.net
2^e E-mail: mad-lnv@minbuza.nl
<http://www.embajadapaisesbajos.es>

Bureau Lissabon

Mw. A.P. Paiva Geadas, Administratief Medewerker
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Avenida Infante Santo 43-50, 1399-011 Lissabon, Portugal
Tel.: (00-34) 21.391.4919 (LNV)
Fax: (00-351) 21.391.4952 (LNV)
E-mail: nllisagr@netcabo.pt
2^e E-mail: lis-lnv@minbuza.nl
<http://www.emb-paisesbaixos.pt>

MANILLA (zie Bangkok)

MEXICO

Werkgebied: Mexico, Cuba
Ir. P.A.L. de Rijk, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Av. Vasco de Quiroga 3000, Piso 7, Colonia Santa Fe, 01210 Mexico D.F., Mexico
Postadres: Apartado Postal 10-656, 11000 Mexico D.F., Mexico
Tel.: (00-52) 55.5258.9921 tst. 215 (LNV)
Fax: (00-52) 55.5258.8139
E-mail: lnv@nlgovmex.com
2^e E-mail: mex-lnv@minbuza.nl
<http://www.paisesbajos.com.mx>

MOSKOU

Werkgebied: Rusland, Kazakstan, Oezbekistan, Wit-Rusland
Ir. J.M.J.G. Kats, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Tverskoj Blvd. 14/1, 5th Floor, 125009 Moscow, Rusland
Postadres: Kalashny Pereulok 6, 125009 Moscow, Rusland
Tel.: (00-7) 095.797.2946
Fax: (00-7) 095.797.2905
E-mail: mosl@sovintel.ru
2^e E-mail: mos-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlands-embassy.ru>

NAIROBI

Werkgebied: Kenia, Eritrea, Ethiopië, Oeganda, Tanzania, tevens voor UNEP
Mr. F.H.J. von der Assen, LNV-Raad
Ambassade der Nederlanden, Riverside Lane, Off Riverside Drive, Nairobi, Kenia
Postadres: P.O. Box 41537, 00100, Nairobi, Kenia
Tel.: (00-254) 20.4450.137
Fax: (00-254) 20.4450.138
E-mail: nlnaiagr@nbnnet.co.ke
2^e E-mail: nai-lnv@africaonline.co.ke
<http://www.netherlands-embassy.or.ke/>

NEW DELHI

Werkgebied: Bhutan, India, Sri-Lanka, Nepal
Ir. A. Parzer, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 6/50F Shantipath, Chanakyapuri, New Delhi 110021, India
Tel.: (00-91) 11.2688.4951/2/3/4
Fax: (00-91) 11.2688.2799
E-mail: nlndeagr@vsnl.net
2e E-mail: nde-lnv@minbuza.nl
<http://www.holland-in-india.org/>

PARIJS

Werkgebied: Frankrijk, Algerije
Ir. L. Braakenburg, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 7-9 Rue Eblé, 75007 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4062.3353 (LNV)
Fax: (00-33) 1.4062.3452 (LNV)
E-mail: agriculture@amb-pays-bas.fr
2e E-mail: par-lnv@minbuza.nl
<http://www.amb-pays-bas.fr>

PARIJS PV-OESO

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling)
Ir. A.J.A. van Royen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: 12-14 Rue Octave Feuillet, 75116 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4524.9971
Fax: (00-33) 1.4524.9938
E-mail: nlpaoagro@fr.oleans.com
2e E-mail: pao-lnv@minbuza.nl

PEKING

Werkgebied: Volksrepubliek China, (incl. Hong Kong) en Mongolië
Ir. H.J.W. van Duijn, LNV-Raad
Ir. R.J. Konijn, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 4, Liangmahe Nanlu Rd. Beijing 100600, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 10.6532.4464
Fax: (00-86) 10.6532.6329
E-mail: info@nlpekagr.com
2e E-mail: pek-lnv@minbuza.nl
<http://www.hollandinchina.org/nl/peking/intro.htm>
Web (LNV): <http://www.nlpekagr.com>

Bureau Shanghai

Dhr. N. Hong, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, Sun Plaza, East Tower, 4th Floor, 88 Xian Xia Road, Shanghai 200336, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 21.6209.9076 (BZ)
Fax: (00-86) 21.6278.9722 (LNV)
E-mail: nlshaagr@uninet.com.cn
2^e E-mail: sha-lnv@minbuza.nl
<http://hollandinchina.org/nl/cg/sh-intro.htm>
<http://www.nlpekagr.com>

Bureau Hong Kong SAR

Mw. M.P.C. Ng, Technisch Assistent
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, Room 5702, 57/F Cheung Kong Center, 2 Queen's Road Central, Hong Kong, Volksrepubliek China
Tel.: (00-852) 2524.8187/88 (LNV)
Fax: (00-852) 2524.9419 (LNV)
E-mail: nlhonagr@netherlands-cg.org.hk
2^e E-mail: hon-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlands-cg.org.hk>
<http://www.nlpekagr.com>

PRAAG

Werkgebied: Tsjechië, Slowakije
Mw. Ir. P.M.B. de Vries-Van Loon, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Gotthardska 6/27, 160 00 Praag 6, Bubenec, Tsjechië
Tel.: (00-420) 233.015.218
Fax: (00-420) 233.015.257 (LNV)
E-mail: nlpraag@ti.cz
2^e E-mail: pra-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.cz>

PRETORIA

Werkgebied: Zuid-Afrika, Zimbabwe
Mw. Mr. G.A. Kostwinder, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 825 Arcadia Street, Pretoria 0083, Zuid-Afrika
Postadres: P.O.Box 117, Pretoria 0001, Zuid-Afrika
Tel.: (00-27) 12.344.3910/1/2/3/4/5 toest. 212 (BZ)
Fax: (00-27) 12.343.7456
E-mail: nlpraag@telkomsa.net
2^e E-mail: pre-lnv@minbuza.nl
<http://www.dutchembassy.co.za>

RIYADH (Zie Abu Dhabi)

ROME

Werkgebied: Italië, Cyprus, Malta
Dr. ir. H. Beltman, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Via Michele Mercati 8, 00197 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.321.5003 (LNV)
Fax: (00-39) 06.321.0767 (LNV)
E-mail: nlromagr@tuttopmi.it
2^e E-mail: rom-lnv@minbuza.nl
<http://www.olanda.it/>

ROME - PV ROME

Werkgebied: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de VN-organisaties voor voedsel en landbouw
Drs. E. Wermuth, Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur, Permanent Vertegenwoordiger
Ir. J.T.M.G. Steeghs, Ambassadeeraad, Plv. Permanent Vertegenwoordiger
Mw. Drs. A. Swalef, Tweede Secretaris Beleidsmaker
Post/Bezoekadres: Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de VN-organisaties voor voedsel en landbouw, Via delle Terme Deciane 6, 00153 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.574.0306/ 2326
Fax: (00-39) 06.574.4927
E-mail: nlofagr@netherlandspermrep.it
2^e E-mail: rof@minbuza.nl

SÃO PAULO (zie Brasilia)

SEOUL

Werkgebied: Republiek Korea en Taiwan
Ir. J.P.N. Damen, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Kyobo Building, 14th floor, 1, Jongno 1-ka Jongno-gu, Seoel 110-714, Republiek Korea

(vervolg Seoel)

Postadres: K.P.O. Box 509, Seoel 110-605, Republiek Korea
Tel.: (00-82) 2.723.4180
Fax: (00-82) 2.723.0283
E-mail: nlseoagr@korea.com
2^e E-mail: seo-lnv@minbuza.nl
<http://www.nlembassy.or.kr>

Bureau Taipei

Post/Bezoekadres: Netherlands Trade and Investment Office, Agricultural and Food Department, Rm. B, 5/F Artist Construction Building, 133 Min Sheng E. Road, Section 3, Taipei 105, Taiwan
Tel.: (00-886) 2.2713.5760
Fax: (00-886) 2.2713. 0194
E-mail: nltaiagr@ntio.org.tw
<http://www.ntio.org.tw/agricultural/index-e.htm>

SHANGHAI (Zie Peking)

SINGAPORE (Zie Jakarta)

SOFIA (Zie Boekarest)

TAIPEI (Zie Seoel)

TEHERAN

Werkgebied: Iran
Ing. C. Gravendaal, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Darrous Shahrzad Boulevard, Kamasae Street, 1st Eastlane 33, 19498 Teheran, Iran
Postadres: P.O. Box 11365-138, Teheran, Iran
Tel.: (00-98) 21.255.5094
Fax: (00-98) 21.256.0213
E-mail: nltehagr@dpimail.net
2^e E-mail: teh-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlandsembassy.ir>

TOKYO

Werkgebied: Japan
Ir. F.L.M. Vossenaar, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Shiba-koen, 3-6-3, Minato-ku, 105-0011 Tokyo, Japan
Tel.: (00-81) 3.5401.0421 (LNV)
Fax: (00-81) 3.5401.0424 (LNV)
E-mail: nltokagr@ma.newweb.ne.jp
2^e E-mail: tok-lnv@minbuza.nl
<http://www.oranda.or.jp>

WARSCHAU

Werkgebied: Polen, Letland, Litouwen
Drs. ing. A.W. Verhey, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Ul. Kawalerrii 10, 00 468 Warschau, Polen
Tel.: (00-48) 22.559.1269
Fax: (00-48) 22.840.2634
E-mail: nlwaragr@ikp.pl
2^e E-mail: war-lnv@minbuza.nl
<http://www.nlembassy.pl>

WASHINGTON

Werkgebied: Verenigde Staten van Amerika (incl. Puerto Rico), Canada, tevens Wereldbank
Ir. W.L.A.G. Tacken, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 4200 Linnean Avenue, N.W. Washington, DC 20008-3896, Verenigde Staten van Amerika
Tel.: (00-1) 202.274.2716/2718
Fax: (00-1) 202.244.3325
E-mail: nlwasagr@yahoo.com
2^e E-mail: was-lnv@minbuza.nl
<http://www.netherlands-embassy.org/>

ZAGREB (Zie Boedapest)

Activiteitenkalender

Programma Bilaterale Economische Samenwerking van de directie Industrie en Handel

Onderstaande activiteiten zijn op alfabetische volgorde gerangschikt per regio en per land.

Regio/ land	Periode 2005	Activiteit	Inlichtingen uitvoering	Inlichtingen markt
Amerika				
Argentinië	16 - 25 mei	Missie agrotechnologie en kennisoverdracht i.c.m. Chili	NCH 070 344 15 55	Ing. J. Porte 070 378 44 28
Chili	16 - 25 mei	Missie agrotechnologie en kennisoverdracht i.c.m. Argentinië	NCH 070 344 15 55	Ing. J. Porte 070 378 44 28
Verenigde Staten	3 - 7 oktober	Spreekdagen (werkgebied Verenigde Staten, Puerto Rico, Canada) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ir. O.T.J. Stiekema 070 378 42 35
Azië/Oceanië				
Indonesië	6 - 9 april	Food & Hotel Indonesia te Jakarta, voedingsmiddelen- vakbeurs (business lounge + vitrines)	LNV-bureau 00 62 215 248236	Ing. W.J.C. Huisman 070 378 41 66
EU				
Polen	19 - 21 april	IFE Poland te Warschau, voedingsmiddelen- vakbeurs (collectieve inzending + business lounge)	NCH 070 344 15 86	LNV-bureau 00 48 22 559 1269
	12 - 16 september	Spreekdagen (werkgebied Polen, Letland, Litouwen) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 48 22 5591269
Slowakije	4 - 8 april	Handelsreis + matchmaking levensmiddelenindustrie In Bratislava i.c.m. Tsjechië	PEM 0321 387 953	LNV-bureau 00 420 233 015218
Tsjechië	4 - 8 april	Handelsreis + matchmaking levensmiddelenindustrie In Praag i.c.m. Slowakije	PEM 0321 387 953	LNV-bureau 00 420 233 015218
	6 - 10 juni	Spreekdagen (werkgebied Tsjechië, Slowakije) Te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 420 233 015218
Verenigd Koninkrijk	17 - 18 april	Organic Products Europe te Londen, vakbeurs voor biologische producten (vitrine-inzending)	PEM 0321 387 953	LNV-bureau 00 44 20 75903279
Overig Europa				
Roemenië	30 mei - 3 juni	Spreekdagen (werkgebied Roemenië, Bulgarije, Griekenland) te Den Haag	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	LNV-bureau 00 40 21 2315657
Midden-Oosten / Afrika				
Abu Dhabi	14 - 18 november	Spreekdagen (werkgebied Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië) te Den Haag i.c.m. Egypte, Iran	Mw. E. Verboom 070 378 41 62	Ir. J.K. Water 070 378 40 76
Egypte	14 - 18 november	Spreekdagen (werkgebied Egypte, Jordanië, Libanon, Syrië) te Den Haag i.c.m. Abu Dhabi, Iran	Mw. E. Verboom 070 3784162	Ir. J.K. Water 070 3784076
Iran	14 - 18 november	Spreekdagen (werkgebied Iran) te Den Haag i.c.m. Abu Dhabi, Egypte)	Mw. E. Verboom 070 3784162	LNV-bureau 00 98 21 2555094

VNU: VNU Exhibitions Europe, PEM: Phaff Export Marketing, NCH: Nederlands Centrum voor Handelsbevordering

Onder dit motto werkt het Ministerie van LNV aan veilig, verantwoord geproduceerd voedsel en een vitale natuur. Het platteland moet economisch gezond blijven, met behoud van landschap en cultuur. Ten slotte wil LNV de internationale concurrentiekracht van de agrarische sector versterken, met

maatschappelijk verantwoord ondernemen als uitgangspunt. LNV heeft anderen nodig om dit te realiseren. Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Transparante besluitvorming is daarbij voorwaarde. LNV geeft richting, stelt waar nodig kaders, stimuleert en financiert.

